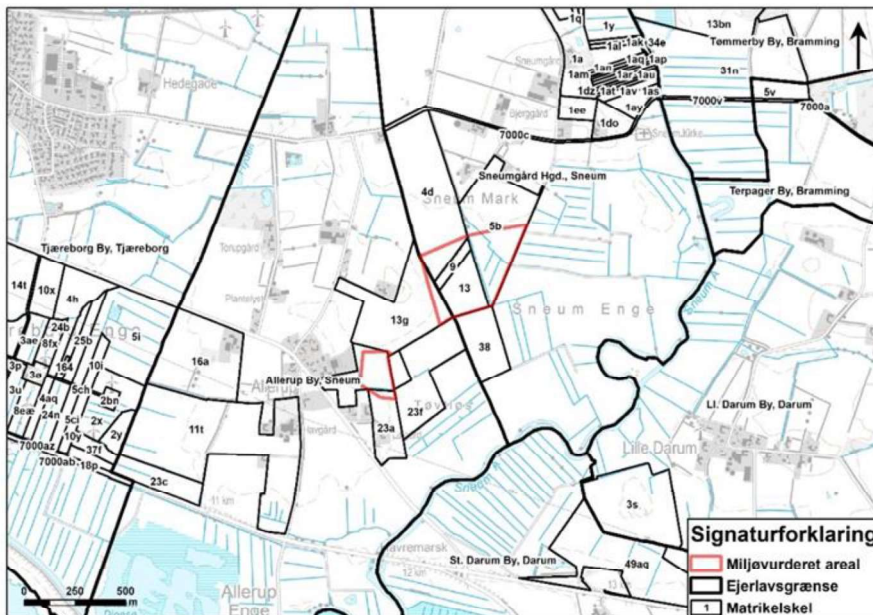

Sneum: Vurdering af forslag til udlæg som interesseområde for klæg i Esbjerg Kommune

Region Syddanmark foreslår at udlægge to arealer nordøst for Allerup i Esbjerg Kommune som interesseområde for klæg. Arealerne på 18 ha., er afbildet på forsiden af miljørapporten.

På baggrund af denne miljørapport og den samlede miljøvurdering af forslag til Råstofplan 2020, har Regionsrådet besluttet, at arealerne skal indgå i forslaget til Råstofplan 2020 som interesseområde for klæg med den samme afgrænsning som i miljørapporten, se figur 1.1.

De to miljøvurderede arealer er samlet ca. 18 ha, og deraf vurderes ca. 12 ha at rumme klæg. Arealerne ligger umiddelbart nordøst for Allerup. Arealerne er lavtliggende, flade og præget af drængrøfter imellem landbrugsjord i omdrift. Inden for arealet udgøres bevoksningen af enkelte mindre træer og buske langs med drængrøfterne. Der findes hverken veje, anlæg eller bebyggelser indenfor arealerne, men den østlige afgrænsning af det nordlige område følger en markvej. Råstofressourcen skønnes at være 40.000 m³ klæg i en tykkelse på op til 0,6 m. Klægen er vurderet begrænset egnet til klægbeklædning af kystsikringsdiger.

Det foreslåede klægeområde ligger tæt på Natura 2000-området Vadehavet. Miljøvurderingen af den planmæssige udpegningsgrundlag af arealet viser, at planen i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter ikke påvirker Natura 2000-området væsentligt. På grund af nærheden til Natura 2000-området skal det i forbindelse med en tilladelse sikres, at udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ikke påvirkes negativt. Det er en forudsætning for udlægget, at der ikke sker indvinding inden for yngletider for arter af fugle på udpegningsgrundlaget, der er til stede på arealet eller på arealer i umiddelbar nærhed.

På trods af klægens begrænsede kvalitet og en jordforurening der skal undersøges nærmere, udlægges arealet som interesseområde, da øvrige arealinteresser er begrænsede.

Dokumenttype
Miljørapport

Dato
Januar, 2020

SNEUM - ESBJERG KOMMUNE

MILJØRAPPORT

SNEUM - ESBJERG KOMMUNE MILJØRAPPORT

Revision	2
Dato	01.2020
Udarbejdet af	MSW, SBJE, LGOD, PLIT, MSTB
Kontrolleret af	MJK
Godkendt af	PLIT
Kvalitetssikring	Region Syddanmark
Beskrivelse	Sneum Miljørapport

INDHOLD

1.	INDLEDNING	1
2.	BESKRIVELSE AF DE MILJØVURDEREDE AREALER	2
3.	IKKE-TEKNISK RESUME	3
3.1	Råstofressourcen	3
3.2	Miljøpåvirkninger	3
3.3	Samlet vurdering	4
4.	METODE	5
4.1	Kortlægning af miljøstatus	5
4.2	Miljøpåvirkning	5
4.3	Afværgeforanstaltninger	7
4.4	Kumulative effekter	8
5.	RÅSTOFINDVINDING	9
6.	MILJØVURDERING	11
6.1	Bebyggelse, befolkning, og infrastruktur	11
6.2	Landskab, kulturhistorie, fortidsminder og arkæologi	16
6.3	Naturinteresser	26
6.4	Vandmiljø	30
7.	OVERVÅGNING AF VÆSENTLIGE MILJØPÅVIRKNINGER	37
8.	KUMULATIVE EFFEKTER	38

Bilag 1 Afgrænsningsnotat

Bilag 2 Høring af berørte myndigheder

1. INDLEDNING

Forslag til den samlede Råstofplan 2020 for Region Syddanmark indeholder en udpegning af råstofgraveområder og retningslinjer for den fremtidige udnyttelse af områderne. Som en del af den samlede råstofplan er udpegninger af en række potentielle graveområder miljøvurderet. Miljøvurderingen af hvert enkelt planområde anvendes dels som en vurdering af områdets egnethed som råstofgraveområde i forhold til den forventede mængde materiale, der kan indvindes, og dels som en vurdering af potentielle miljøpåvirkninger fra det enkelte område. Med afsæt i miljøvurderingerne af hvert enkelt planområde foretager Region Syddanmark en samlet vurdering af, hvilke områder der skal indgå i den endelige råstofplan. Miljøvurderingerne sammenskrives i én samlet miljørapport til Råstofplan 2020, herunder forslag til afværgeforanstaltninger og overvågning.

Nærværende miljørapport omfatter et potentielt råstofgraveområde for klæg ved Sneum, som er miljøvurderet på baggrund af en kortlægning af klæg i Tønder og Esbjerg Kommune. Miljørapporten er udarbejdet for at vurdere, om der er potentielt væsentlige indvirkninger på miljøet, hvis området udlægges som graveområde.

Forud for miljøvurderingen er der udarbejdet en screening, der danner baggrund for afgrænsningen af de udvalgte miljøemner, som skal indgå i miljørapporten. Screeningen og afgrænsningen kan ses af Bilag 1. Inden fastsættelse af den endelige afgrænsning af rapportens indhold har screening og afgrænsningen af miljørapportens indhold været sendt i høring ved berørte myndigheder. Høringssvar og en beskrivelse af, om høringen har betydet en ændring af miljørapportens indhold, er vedlagt som Bilag 2.

Miljørapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)¹. Vurdering af 0-alternativet fremgår kun af den samlede miljørapport af Råstofplan 2020. Miljørapporten indgår, sammen med miljørapporter fra en række andre forslag til graveområder, som et bilag til den samlede miljøvurdering af forslaget til Råstofplan 2020, der udføres af Region Syddanmark.

Råstofinteressen skal afvejes i forhold til andre interesser. I den nærværende miljørapport beskrives derfor - udover miljømæssige forhold - også den råstofressource, der forventes at være i området.

¹ Miljø- og Fødevarerministeriet, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr. 1225 af 25/10/2018, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=203447>

2. BESKRIVELSE AF DE MILJØVURDEREDE AREALER

I nærværende miljørapport anvendes begrebet det miljøvurderede areal, der defineres som det areal, som er potentielt graveområde jævnfør Figur 2-1

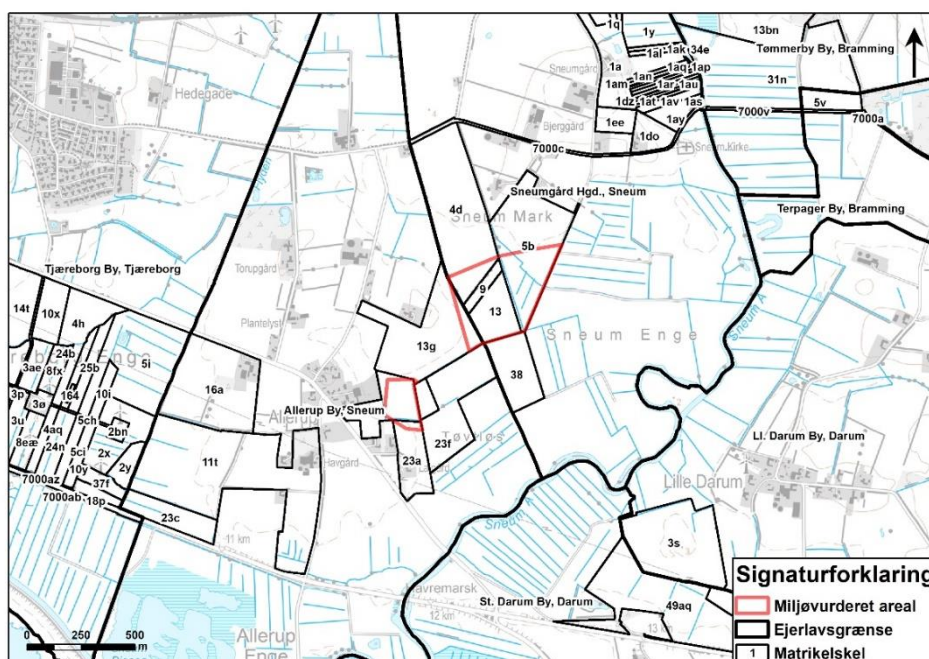
Formålet med miljørapporten er at kortlægge og vurdere det miljøvurderede areals indvirkning på de udvalgte miljøemner. Miljørapporten vil i den efterfølgende proces udgøre grundlaget for Region Syddanmarks udvælgelse af arealer til den samlede råstofplan.

Ressourcerne fra dette område forventes at blive anvendt til kontinuerligt vedligehold af kystbeskyttelsen ved Vadehavet. Det er dog også muligt, at forekomsten graves intensivt over få år i forbindelse med digeforstærkningsprojekter.

Det potentielle graveområde er afgrænset af Region Syddanmark på baggrund af kortlægning af forekomster af klæg. Klæg er tæt lagdelte eller laminerede finsands-, silt-, ler-, gytje-sedimenter, som typisk dannes under vadehavsforhold. Når der er indvandret planter, øges aflejringen ved hvert højvande og klægen er efterhånden kommet til at præge overjorden i marsken. For at klægen er egnet til digebeskyttelse, skal den have nogle bestemte egenskaber i forhold til ler, sand-, vandindhold og organisk indhold. Ved afsluttet indvinding vil planområdet være omfattet af en efterbehandlingsplan.

Indvindingen af klæg vil fortrinsvis blive foretaget i tørre perioder og over flere år. Efter afsluttet indvinding skal arealet efterbehandles efter en godkendt efterbehandlingsplan.

De to miljøvurderede arealer er samlet ca. 18 ha, og deraf vurderes ca. 12 ha at rumme klæg. Arealerne ligger umiddelbart nordøst for Allerup. Arealerne er lavtliggende, flade og præget af drængrøfter imellem landbrugsjord i omdrift. Inden for arealet udgøres bevoksningen af enkelte mindre træer og buske langs med drængrøfterne. Der findes hverken veje, anlæg eller bebyggelser indenfor arealerne, men den østlige afgrænsning af det nordlige område følger en markvej.

Figur 2-1. De miljøvurderede arealer.

3. IKKE-TEKNISK RESUME

Region Syddanmark ønsker med miljøvurderingen at afklare hvilke potentielle væsentlige indvirkninger, der er på miljøet, hvis området udlægges som graveområde.

Berørte myndigheder er hørt og høringssvar er indarbejdet i miljørapporten.

3.1 Råstofressourcen

Der indvindes ikke råstoffer i området i dag. Råstofressourcen skønnes at være 40.000 m³ klæg i en tykkelse på op til 0,6 m. Klægen er vurderet begrænset egnet til klægbeklædning af kystsikringsdiger.

3.2 Miljøpåvirkninger

Bebyggelse

Det miljøvurderede areal ligger inden for to kommuneplanrammeområder, der udlægger området til jordbrugserhverv og Grønt Danmarkskort. Udlæg af arealet til råstofgraveområde medfører, at arealet ikke kan anvendes til jordbrugserhverv og Grønt Danmarkskort, mens råstofgravningen står på.

Der findes ingen bygninger inden for de miljøvurderede arealer. Afstanden til det miljøvurderede areal betyder, at det vurderes, at der er ingen påvirkning af landsbyer og spredt boligbebyggelse i det åbne land.

Befolkning og sundhed

Udnyttelse af det miljøvurderede areal til råstofgraveområde vil medføre støj fra graveaktiviteter og transport. I forbindelse med en konkret gravetilladelse vurderes støjpåvirkningen fra aktiviteterne, og støjbelastningen vil blive reguleret med vilkår i tilladelsen. Selvom de vejledende grænseværdier for støj bliver overholdt, kan støjen stadig virke generende for de omkringboende.

Infrastruktur

Råstofindvindingen medfører en stigning i lastbiltrafik på de lokale veje omkring det miljøvurderede areal inden for normal arbejdstid, mens der sker en forholdsvis minimal forøgelse på det overordnede vejnet. På nuværende tidspunkt kendes ruten for lastbiltrafikken ikke og det er desuden ikke muligt at fastslå, i hvor høj grad, transport af råstoffer i området vil medføre en forøget belastning af det samlede vejnet.

Landskab

Råstofgravning vil medføre, at området tilføres et teknisk præg og visuel uro med maskiner, der graver efter klæg samt lastbiler, der transporterer klægen ud af området. De miljøvurderede arealer ligger på overgangen mellem marsken og bakkeøen, hvorfor overgangen mellem de to landskabstyper ændres, da der foretages terrænændringer i det flade og åbne landskab. Råstofgravning forventes at være begrænset synlig fra Sønderbyvej og Sneum Kirkevej. Indkigget fra naboarealer og veje er begrænset grundet beplantning, som skjuler arbejdet. Konsekvensen af ændringen af landskabet vurderes at være moderat, da det flade landskab lokalt ændrer karakter fra fladt jordbrugslandskab med drængrøfter til et råstofgraveområde. Efter afsluttet indvinding vil planområdet være omfattet af en efterbehandlingsplan, som dog ikke kendes på nuværende tidspunkt.

Kulturhistoriske interesser

En del af det miljøvurderede areal ligger inden for et kulturarvsareal af regional betydning. Kulturarvsarealer er et historisk interesseområde med skjulte fortidsminder og er en indikator på, at

der er væsentlige fortidsminder i det aktuelle område. Sydvestjyske Museer vurderer, at der med stor sandsynlighed findes fortidsminder inden for det miljøvurderede areal. Hvis der udføres en forundersøgelse, vil sandsynligheden for at ødelægge ikke fundne fortidsminder være mindre sandsynlig.

Det miljøvurderede areal er del af to særligt værdifulde kulturmiljøer. Kulturmiljøerne omhandler bl.a. landsbystrukturer langs ådalen og langs vejene i området samt karakteristiske kirkeomgivelser. Råstofgraveområde vurderes at være i overensstemmelse med de hensyn, som retningslinjerne for værdifulde kulturmiljøer og kirkeomgivelser i Esbjerg Kommuneplan 2018-2030 varetager.

Natur

En del af det miljøvurderede areal grænser til internationalt beskyttet natur med fuglearter på udpegningsgrundlaget og indenfor arealerne ligger den beskyttede naturtyper vandløb. Hvis naturområderne graves væk, kan indvinding af råstoffer væsentligt påvirke områdets samlede naturforhold. Ændring af de eksisterende forhold kan påvirke arealerne som levested for fugle på udpegningsgrundlaget, men hvis indvindingen ikke foretages indenfor artens yngletid, vurderes påvirkningen ikke at være væsentligt.

Overfladevand

De to delområder, som udgør de miljøvurderede arealer, gennemskæres begge af vandløb i form af åbne drængrøfter og et rørlagt i det vestligste delområde. Disse drængrøfter er forbundne i et større netværk, også imellem delområderne, og fortsætter mod nord og nordvest og afvander således også disse områder. I hvert af de to delområder er der gennemløbende drængrøfter karakteriseret som beskyttede, som fortsætter mod sydøst og afvander til Sneum Å, som løber ca. 470 m og 690 m sydøst for de to delområder og er et beskyttet vandløb, som er omgivet af åbeskyttelseslinjer. Hvis der skal indvindes råstoffer indenfor de miljøvurderede arealer, forventes der ikke at ske en ændring af dræningsforholdene i omkringliggende områder. Vandføringen i vandløbene kan med mindre sandsynlighed blive påvirket i lav grad i de korte perioder, hvor der eventuelt sker afledning af vand hertil i forbindelse med tørholdelse af eventuelle gravesøer. Ved udledning af vand under tørholdelse samt fra dræning igennem området forventes det, at der vil blive stillet krav om etablering af afværgeforanstaltninger til at sikre imod udledning af okker og sedimentholdigt vand for at undgå påvirkning af vandkvaliteten, da de miljøvurderede arealer ligger indenfor områder med stor risiko for okkerudledning.

Jordforurening

Det kan ikke udelukkes, at en forurening fra den nærliggende V1-kortlagte grund kan have spredt sig til de miljøvurderede arealer. Hvis der graves klæg, vurderes det, at en eventuel påvirkning kan blive regional, da forureningen kan spredes via vandløb i området.

3.3 Samlet vurdering

Det vurderes at Natura 2000 området ikke vil blive væsentligt påvirket.

Inden for området kan der ske en væsentlig påvirkning af jordforurening, men det skal undersøges nærmere i forbindelse med en gravetilladelse.

Det vurderes at indvinding vil have en moderat konsekvens for befolkning og sundhed, infrastruktur, landskab og beskyttet natur.

4. METODE

Miljørapporten indeholder en kortlægning af miljøstatus for de udvalgte miljøforhold inden for de miljøvurderede arealer og i de nærmeste omgivelser til dette. Kortlægningen af miljøstatus danner grundlag for vurderingen af miljøpåvirkningerne. I dette afsnit beskrives metoden for kortlægning af miljøstatus og vurdering af potentielle påvirkninger ved realisering af råstofplanen. Relevant lovgivning og planlægning behandles i forbindelse med de enkelte miljøforhold i Kapitel 6.

4.1 Kortlægning af miljøstatus

De eksisterende miljøforhold kortlægges og beskrives ved en skrivebordskortlægning. Miljørapporten indeholder de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyn til den aktuelle viden, gængse vurderingsmetoder, planens detaljeringsgrad og planens placering i et konkret beslutningsforløb.

Kortlægningen udføres med udgangspunkt i den gældende planlægning, Miljøportalen, Naturdata, Slots- og Kulturstyrelsens databaser, plansystem.dk, topografiske kort, ortofoto m.m. Kortlægningen præsenteres desuden på relevante temakort.

4.2 Miljøpåvirkning

Ved vurdering af planens potentielle påvirkninger tages udgangspunkt i en worst case betragtning, som er en fuldstændig udnyttelse af råstofgraveområdet. Det forudsættes ved miljøvurderingerne dog, at større infrastrukturanlæg og tekniske anlæg og større vandløb og søer, samt bygninger inkl. adgangsveje hertil ikke påvirkes af planen. Ved den konkrete gravetilladelse kan udnyttelsen af området være mindre, hvorved indvirkningen af miljøet ofte er mindre end vurderet i miljørapporten.

De enkelte miljøpåvirkninger, som udnyttelse af det potentielle graveområde medfører, er systematisk vurderet ud fra følgende kriterier, der danner grundlag for en samlet vurdering af konsekvensen af miljøpåvirkningen. Påvirkninger omfatter både direkte og indirekte påvirkninger.

- Sandsynlighed
- Geografisk udbredelse
- Intensitet
- Varighed

Sandsynlighed

Ved "sandsynlighed" forstås sandsynligheden for, at en miljøpåvirkning indtræffer. Sandsynligheden vurderes ud fra følgende kategorier:

- **Med vished:** Den pågældende miljøpåvirkning vil med vished indtræde. (100 %)
- **Sandsynligt:** Det er mere sandsynligt, at miljøpåvirkningen indtræder, end at den ikke indtræder. (60-99 %)
- **Muligt:** Det er en mulighed, at miljøpåvirkningen vil indtræde, men der er ikke grundlag for at vurdere om det er mere eller mindre sandsynligt. (40-60 %)
- **Mindre sandsynligt:** Det er mere sandsynligt, at miljøpåvirkningen ikke indtræder, end at den indtræder. (10-40 %)
- **Usandsynligt:** Miljøpåvirkningen forventes ikke eller vil med vished ikke indtræde. (0-10 %)

Geografisk udbredelse

Ved "påvirkningens geografiske udbredelse" forstås den geografiske udstrækning en miljøpåvirkning forventes at have på et miljøemne. Den geografiske udbredelse er specifik for det enkelte miljøemne, hvor udbredelsen ved et miljøemne, f.eks. støj vurderes anderledes end udbredelsen ved f.eks. visuelle forhold. Påvirkningens geografiske udbredelse vurderes ud fra følgende kategorier:

- **Global:** Påvirkningen har en global effekt (f.eks. klimaeffekt)
- **National/international:** Påvirkningen omfatter en større del af Danmark (både hav og land) og/eller et større område udover Danmarks landegrænse.
- **Regional:** Påvirkningen omfatter et mellemstort område.
- **Lokal:** Påvirkningen er begrænset til et lille område.

Intensitet

Ved "intensitet" forstås, hvor kraftig en miljøpåvirkning er. Intensitet vurderes ud fra følgende kategorier:

- **Meget høj:** Miljøemnet vil i meget høj grad påvirkes, f.eks. ved ødelæggelse af biodiversitet, landskabelige og arkitektoniske værdier eller markant overskridelse af grænseværdier.
- **Høj:** Miljøemnet vil i høj grad blive påvirket. Der kan ved en negativ påvirkning ske delvis tab af struktur eller funktion.
- **Middel:** Miljøemnet vil i nogen grad blive påvirket og ændret.
- **Lav:** Miljøemnet vil kun i mindre grad blive påvirket. Miljøemnets funktion og struktur vil kun blive svagt ændret.
- **Ubetydelig:** Miljøemnet vil blive påvirket i ubetydelig grad eller slet ikke og forventes at bevare funktion og struktur.

Varighed

Ved "påvirkningens varighed" forstås, hvor lang tid planens påvirkning af et miljøemne strækker sig over. Påvirkningens varighed vurderes ud fra følgende kategorier:

- **Permanent:** Påvirkningen er vedvarende og aftager ikke.
- **Lang:** Påvirkningen vil forekomme uden væsentlige afbrydelser i op til flere år.
- **Mellemlang:** Påvirkningen vil forekomme i op til flere måneder.
- **Kort:** Påvirkningen vil kun forekomme i forbindelse med en afgrænset og kortvarig aktivitet i op til én eller flere uger.
- **Meget kort:** Påvirkningen vil kun forekomme i forbindelse med en afgrænset og kortvarig aktivitet fra timer til få dage.

Konsekvens

Planens konsekvens vurderes på baggrund af en miljøpåvirkningens samlede effekt ud fra sandsynlighed, geografisk udbredelse, påvirkningsgrad og varighed.

Der er i vurderingen af konsekvensens omfang tale om en samlet faglig vurdering på baggrund af miljøpåvirkningens sandsynlighed, geografisk udbredelse, intensitet og varighed. Der er i vurderingen af konsekvensens omfang ikke tale om en matematisk sum af de fire nævnte kriterier.

En plans konsekvenser for en miljøparameter kan være både positiv og negativ. Begge typer effekter er relevante for at beskrive en plans miljøkonsekvenser korrekt, jf. miljøvurderingsloven.

Generelt set vurderes en miljøpåvirknings konsekvens som:

- **Meget væsentlig**, når effekterne rækker ud over planområdet og meget sandsynligt vil medføre en permanent og meget høj grad af påvirkning af miljøemnet.
- **Væsentlig**, når effekterne rækker ud over planområdet og sandsynligt vil medføre 1) en lang og høj grad af påvirkning af miljøemnet, eller 2) en mellemlang og meget høj grad af påvirkning af miljøemnet.
- **Moderat**, når effekterne består i en mellemlang og moderat påvirkning af miljøemnet i de nærmere omgivelser omkring planområdet.
- **Begrænset**, når effekterne er så små eller kortvarige, at de ikke har betydning for miljøemnets normale struktur eller funktion.
- **Ingen/ubetydelig**, når effekterne i praksis ikke medfører nogen påvirkning af miljøemnet.

Opsamling i skema

Efter hvert afsnit til de udvalgte miljøemner opsummeres miljøpåvirkningerne i et sammenfattende afsnit i et skema som oplister og anfører sandsynlighed, geografisk udbredelse, påvirkningsgrad, varighed og konsekvens for hver af de identificerede miljøpåvirkninger.

Skemaet beskriver såvel positive som negative miljøpåvirkninger:

- *Positive konsekvenser* er altid fremhævet med teksten (+) efter den pågældende konsekvens. En meget væsentlig eller væsentlig positiv konsekvens er derudover markeret med en grøn farve.
- *Negative konsekvenser* er markeret med rød for så vidt angår meget væsentlig og væsentlig medens en moderat negativ konsekvens er markeret med gul. Der er ingen markering hvis konsekvensen er begrænset, ubetydelig eller ingen konsekvens har.

Anvendelsen af farverne giver et visuelt overblik over de væsentlige påvirkninger og kan derved bidrage til at skabe fokus på de valg, som beslutningstagerne skal træffe.

Der indsættes eventuelt vurderingsskemaer for flere alternativer eller lokaliteter, hvis det er relevant.

Miljøpåvirkning	Sandsynlighed	Geografisk udbredelse	Intensitet	Varighed	Konsekvens
Miljøpåvirkning 1	Usandsynligt	Lokal	Middel	Permanent	Moderat
Miljøpåvirkning 2	Sandsynligt	Regional	Høj	Mellemlang	Væsentlig (+)
Miljøpåvirkning 3	Sandsynligt	National/international	Meget høj	Permanent	Meget væsentlig
Miljøpåvirkning 4	Muligt	Lokal	Middel	Kort	Begrænset (+)
Miljøpåvirkning 5	Med vished	Regional	Middel	Mellemlang	Væsentlig

4.3 Afværgeforanstaltninger

De afværgeforanstaltninger, der kan hindre, minimere eller kompensere for planens påvirkning af miljøet, beskrives. Afværgeforanstaltningerne skal være konkrete og proportionale, dvs. at de skal løse et reelt miljøproblem, og omkostningerne skal stå i et rimeligt forhold til den opnåede miljøgevinst.

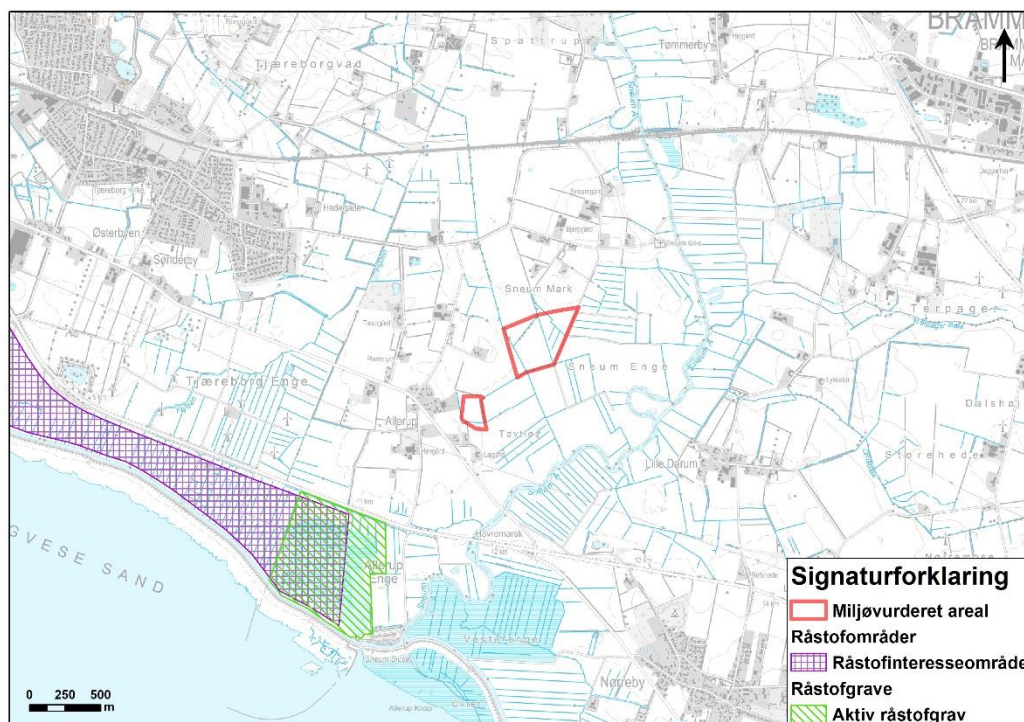
4.4 Kumulative effekter

I Kapitel 8 vurderes, om der opstår kumulative effekter som følge af eksisterende eller fremtidige påvirkninger fra andre projekter og planer, der enten er vedtaget eller under udarbejdelse, der kan medføre en væsentlig miljøpåvirkning i samspil med råstofgraveområdets miljøpåvirkninger.

5. RÅSTOFINDVINDING

Region Syddanmark har i 2018-2019 fået foretaget en kortlægning af klægforekomster i Esbjerg og Tønder kommuner². Kortlægningen inkluderer et forslag til planområde ved Sneum.

Figur 5-1 viser de miljøvurderede arealer set i sammenhæng med gældende graveområder og interesseområder samt tidligere og nuværende råstofgrave³, hvis disse findes tæt på de miljøvurderede arealer.

Figur 5-1. De miljøvurderede arealer, tidligere og nuværende råstofgrave samt gældende graveområder og interesseområder i Råstofplan 2016³.

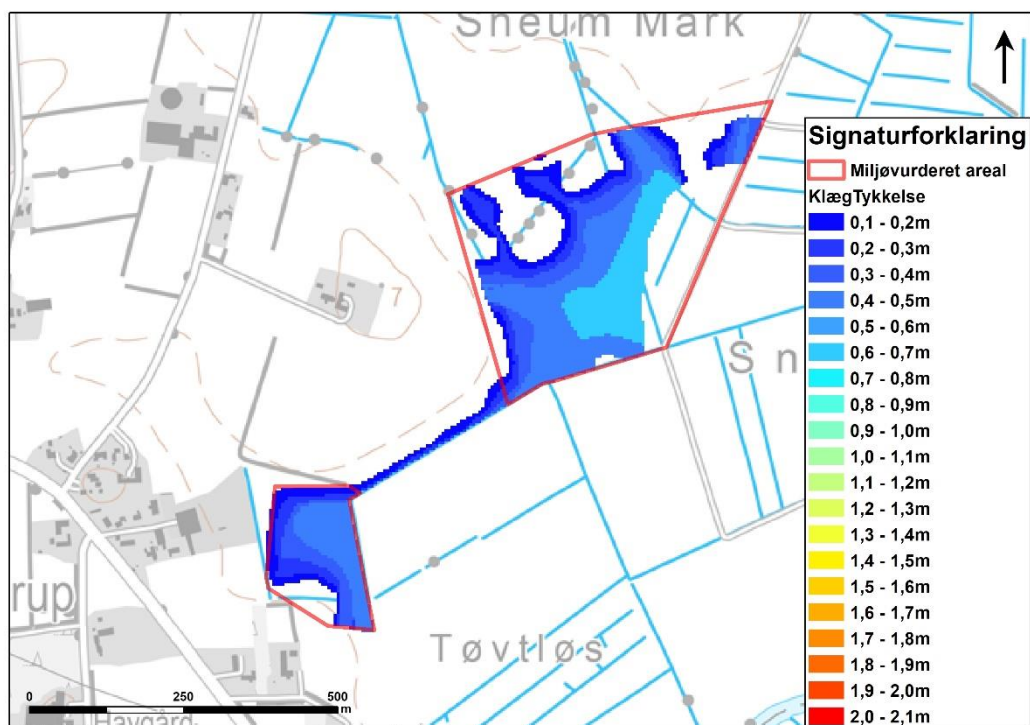
Ved kortlægningen er der udført fladedækkende geofysisk kortlægning med DualEM421 metoden, karteringsboringer til 2 m u.t., kvalitetsanalyser og geologisk modellering af klægforekomstens udbredelse og tykkelse.

Der er udført to boringer i Sneum, hvor der er fundet mellem 0,4 og 0,6 m klæg. De trufne klægaflejringer består af fedt til meget fedt, svagt siltet ler med varierende organisk indhold. Under klægen er der et tyndt lag af ferskvandsgytje og under ferskvandsaflejringerne er der i begge boringer (fra ca. kote +0,5) flydejordsprægede aflejringer af usorteret ler/sand.

Figur 5-2 viser klægforekomstens tykkelse og udbredelse.

² Region Syddanmark, Råstofkortlægning, fase 2, Klæg nr. 2 - <https://www.regionssyddanmark.dk/wm513847>

³ Region Syddanmark. <https://www.regionssyddanmark.dk/wm214124>

Figur 5-2. Klægforekomstens tykkelse og udbredelse.

Klægen ligger overvejende fra terrænkote +1,3 til +1,6. Klægtykkelsen er overvejende mellem 0,4 m og 0,6 m tyk. Det blev i kortlægningsrapporten² vurderet, at den kortlagte klæg kan graves over grundvandsspejlet i en tør periode.

Ved Sneum er der fundet klæg med et indhold på: Ler: ~50 %; Sand: ~10 %; gennemsnitligt in-situ vandindhold: ~53 % og glødetab: ~11 %. Klægen blev vurderet begrænset egnet til klægbeklædning på kystsikringsdiger.

I Tabel 5-1 opsummeres klægforekomstens udbredelse, tykkelse og kvalitet.

Forslag	Sneum
Areal med klæg (ha)	12
Klæg i alt (1.000 m³)	40
Klæglagets maksimale tykkelse (m)	0,6
Klægens kvalitet	Begrænset anvendeligt

Tabel 5-1. Opsummering af kortlægning af klæg i graveområde Sneum.

6. MILJØVURDERING

I det følgende fremgår dels en beskrivelse af de eksisterende miljøforhold og dels en vurdering af miljøpåvirkninger, som udnyttelse af råstofgraveområdet potentielt kan medføre. Det vurderes, at det tilgængelige materiale, der anvendes som grundlag for udarbejdelse af miljøvurderingen, er tilstrækkeligt til at foretage vurderingerne.

De udvalgte miljøemner, der behandles, er følgende:

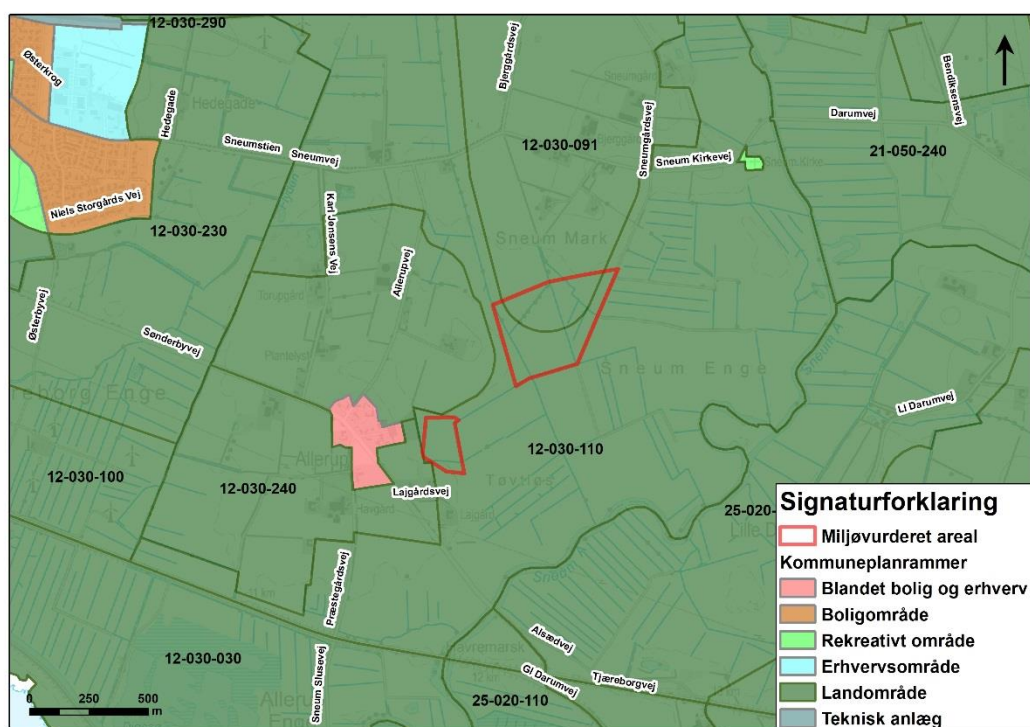
- Bebyggelse, befolkning og infrastruktur
- Landskab, kulturhistorie, fortidsminder og arkæologi
- Naturinteresser
- Vandmiljø

6.1 Bebyggelse, befolkning, og infrastruktur

Det følgende afsnit omhandler bebyggelse, befolkning og sundhed og infrastruktur samt ledningsforhold.

6.1.1 Bebyggelse

De miljøvurderede arealer omfatter ubebyggede landbrugsarealer i landzone.

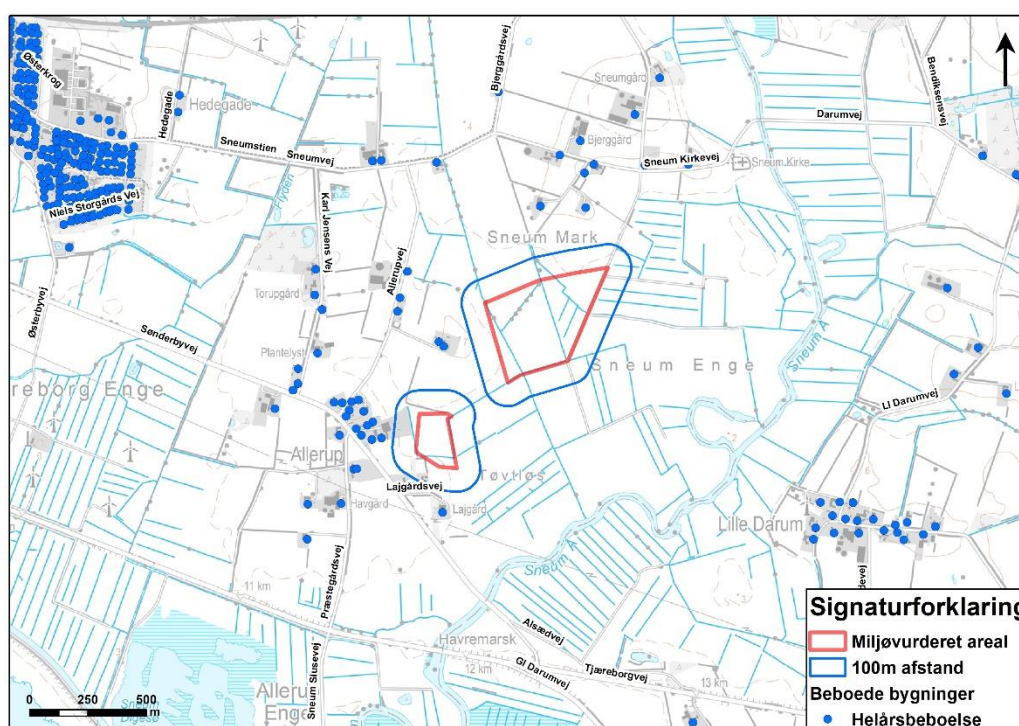

Figur 6-1. Kommuneplanrammer indenfor de miljøvurderede arealer.

Det sydlige delområde og den sydlige del af det nordlige delområde ligger inden for kommuneplanramme 12-030-110 jf. Figur 6-1, som udlægger områdets hovedanvendelse til grønt danmarkskort. Formålet er at "beskytte og udvikle levesteder og spredningskorridorer for vilde dyr og planter samt at beskytte landskabelige og kulturhistoriske værdier. Der må ikke tillades etableret eller ændret anlæg, så de naturmæssige og landskabelige værdier forringes. Ny bebyggelse

og anlæg skal søges placeret uden for det grønne danmarkskort.” Hvis nye anlæg ikke kan placeres uden for det grønne danmarkskort, stilles der krav om afskærmende beplantning.⁴ Udlæg af arealet til råstofgraveområde medfører, at arealet ikke kan anvendes til hovedanvendelse Grønt Danmarkskort i den periode, hvor råstofgravningen foregår.

Den nordlige del af det nordlige delområde ligger inden for kommuneplanramme 12-030-091 jf. Figur 6-1, som udlægges områdets hovedanvendelse til jordbrug. Formålet er *”at fremme landbrug, skovbrug, gartnerier og lignende erhverv”*.⁵ Udlægges arealet til graveområde, kan arealet ikke anvendes til landbrug, skovbrug, gartnerier eller lignende erhverv i den periode, hvor råstofgravningen foregår. Efterbehandlingsplanen kendes ikke på nuværende tidspunkt, hvorfor det ikke er muligt at forudsige, om området kan anvendes til landbrug, skovbrug, gartnerier eller lignende erhverv efterfølgende. Der er sandsynlighed for, at der kan opstå permanente søer, da der graves under grundvandsspejlet.

Figur 6-2. Kort over boliger i henhold til BBR-registeret i nærhed til de miljøvurderede arealer vist med en afstandszone på 100 meter.

I følge Figur 6-2 findes der ingen bygninger inden for de miljøvurderede arealer. Arealerne er beliggende i det åbne land med lidt spredt bebyggelse mod syd, vest og nord, herunder flere ejendomme i nærområdet, hvor der ligger én beboelsesejendom inden for en afstand af 100 meter. Nærmeste bymæssige bebyggelser er Allerup og Lille Darum, der ligger hhv. ca. 200 meter øst og 1,2 km sydvest for de miljøvurderede arealer. Afstanden til de miljøvurderede arealer betyder, at det vurderes, at der ikke er nogen direkte påvirkning af landsbyer og spredt boligbebyggelse i det åbne land.

⁴ Esbjerg Kommuneplan 2018-30, Rammeområde 12-030-110, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/mit_lokalomraade/ramme.htm?planid=3752484

⁵ Esbjerg Kommuneplan 2018-30, Rammeområde 12-030-091, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/mit_lokalomraade/ramme.htm?planid=3752480

Samlet set vurderes det, at udlæg af arealet som graveområde i råstofplanen ikke påvirker boligbebyggelse.

6.1.2 Befolkning og sundhed

Råstofgravningen af klæg kan medføre påvirkninger på befolkning og sundhed i form af støj fra graveaktiviteter og transport af klæg ud af området.

Det er miljømæssigt ønskeligt, at der i det åbne land er et lavt niveau af støj fra virksomheder, da der normalvis er et lavt baggrundsstøjniveau. Støj fra virksomheder, der naturligt hører til i det åbne land, må dog i et vist omfang accepteres. Eventuelle støjgrænser fastsættes for den enkelte virksomhed ud fra en konkret vurdering. Ofte benyttes grænseværdierne, som gælder for blandet bolig og erhverv, når der findes enkelte boliger i nærheden af området. Hvis der er tale om landsbyer, anvendes grænseværdien for boligområder ofte. Hvis nærområdet indeholder sommerhusområder, særlige naturområder, offentligt tilgængelige rekreative områder eller planer om disse anvendelser, kan der være behov for strengere støjgrænser.⁶ De relevante vejledende støjgrænser fremgår af Tabel 6-1.

	Mandag – fredag kl. 07.00-18.00 Lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag – fredag kl. 18.00-22.00 Lørdag kl. 14.00-22.00 Søn- og hellig- dag kl. 07.00-22.00	Alle dage kl. 22.00- 07.00
Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne)	55 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)
Boligområder for åben og lav boligbebyggelse	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)
Sommerhusområder og offentlig tilgængelige rekreative områder, særlige naturområder	40 dB(A)	35 dB(A)	35 dB(A)
Det åbne land (inkl. landsbyer og landbrugsarealer)	Konkret vurdering		

Tabel 6-1. Oversigt over relevante vejledende grænseværdier i forbindelse med støj fra virksomheder⁶.

Støjbelastningen fra graveområdet vil stamme fra driften, som ved klæggravning består i anvendelse af en gravemaskine og kørsel med en dozer. Der vil endvidere være støj fra transporten til og fra området med lastbiler. Der foreligger ingen erfaringstal for støj i forbindelse med klæggravning, og det er dermed ikke muligt at bestemme støjbelastningen med det nuværende vidensgrundlag, men støjpåvirkningen sker inden for normal arbejdstid, jf. forventede vilkår i gravetilladelsen. I forbindelse med en konkret gravetilladelse vurderes støjpåvirkningen fra aktiviteterne, og støjbelastningen vil blive reguleret ved vilkår i tilladelsen. Tilladelsen vil typisk indeholde krav om, at vejledende grænseværdier overholdes og stille krav til indretning og drift af råstofgraven, således at eventuelle negative påvirkninger kan afværges eller reduceres (f.eks. med støjvolde).

Lastbiltrafikken til og fra råstofgraveområdet vil medføre en øget støjbelastning langs med lastbilernes ruter inden for normal arbejdstid. Støjen omfatter såvel egentlig motorstøj og vejstøj som impulsstøj fra især tomme vogne, og særligt på eventuelle hullede grusveje, som også kan medføre øgede støvgener. Uanset ruten vil den øgede trafik medføre en øget støjpåvirkning på boliger langs vejen. Den forøgede tunge trafik på det lokale vejnet kan dessuden medføre utryghed for gående og cyklister, der færdes på de veje, lastbilerne kører på.

⁶ Miljøstyrelsen, Vejledning om ekstern støj fra virksomheder, vejledning nr. 5/1984, <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1984/87-503-5287-4/pdf/87-503-5287-4.pdf>

Støj kan resultere i en nonspecifik stresspåvirkning, som ved længerevarende eksponering kan medføre en række uønskede helbredseffekter både direkte og indirekte. På baggrund af den nuværende viden forventes det ikke, at støjniveauerne vil være af en styrke, hvor negative helbredseffekter vil opstå. Dette skyldes dels, at støjen kun vil finde sted inden for almindelig arbejdstid, og dels at den forventes at være af en styrke (under 55 dB(A)), hvor der som udgangspunkt ikke ses negative sundhedspåvirkninger⁷. Det skal samtidig bemærkes, at støj under 55 dB(A) kan påvirke beboerne i nærområdet. Da råstofgravningen vil ske i det åbne land, hvor der normalvis er en begrænset mængde baggrundsstøj, er det sandsynligt, at støjen kan virke generende, selvom de vejledende grænseværdier er overholdt.

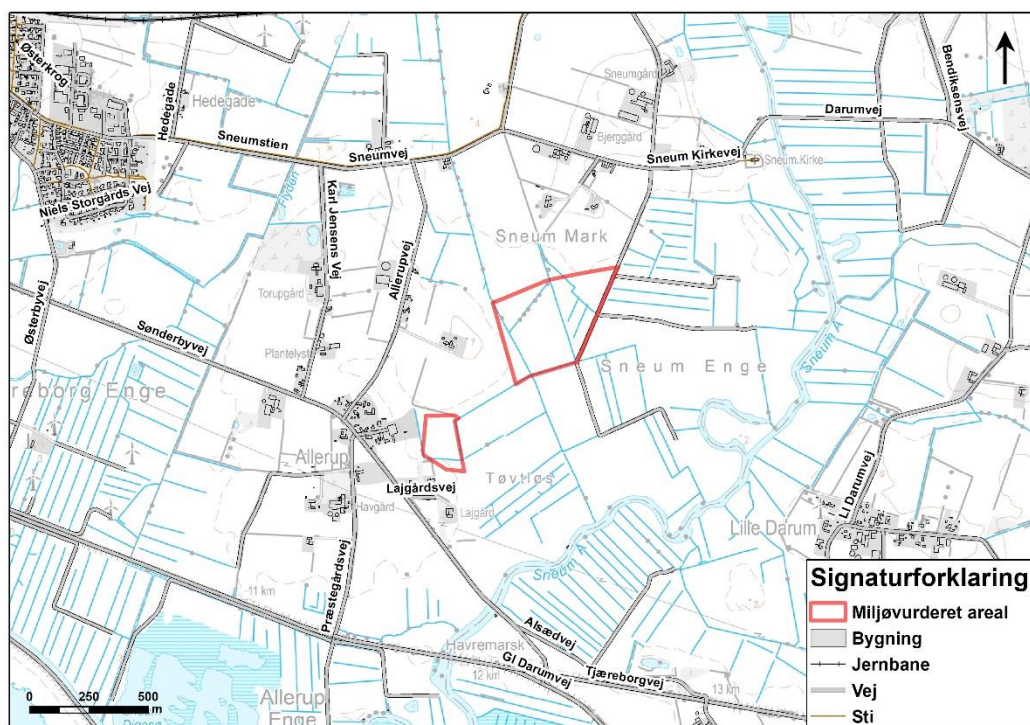
Ved klæggravning inden for det miljøvurderede areal vil der med vished ske en øget støjbelastning af nærområderne i forbindelse med gravearbejdet og transporten af råstofferne. Udbredelsen af støjpåvirkningen er ukendt, men forventes at være lokal. Intensiteten af påvirkningen vurderes at være middel, da de vejledende støjgrænser vil blive overholdt, og beboere i nærområdet vil kun blive påvirket af støj inden for normal arbejdstid, men støjpåvirkningen kan være generende for de omkringboende. Påvirkningen vurderes at være langvarig, da råstofgravningen forventes at forløbe over flere år.

På baggrund af den eksisterende viden vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning af befolkningens sundhed. Støjen kan dog virke generende, da baggrundsstøjen i det åbne land normalvis er begrænset. Den samlede konsekvens af støjpåvirkningen vurderes at være moderat.

6.1.3 Infrastruktur

Råstofindvindingen medfører en stigning i antallet af lastbiler på det lokale vejnet. Den indvundne klæg skal benyttes til digerne ved Vadehavet vest for indvindingsområdet og forventes transporteret direkte hertil. For det nordlige område forventes ind- og udkørsel fra en eventuel råstofgrav via en stikvej til Sneum Kirkevej, mens der fra det sydlige område forventes ind- og udkørsel via Sønderbyvej, se Figur 6-3. Stikvejen er en grusvej med en bredde på 4-4,5 meter, mens Sneum Kirkevej og Sønderbyvej begge er asfalterede og 5,5-6 meter brede. Vejadgangene skal etableres med nødvendige oversigtsforhold i henhold til gældende vejregler.

⁷ WHO – World Health Organization (2011) Burden of disease from environmental noise - quantification of healthy life years lost in Europe. World Health Organization

Figur 6-3. Kort over veje og bygninger i nærhed af råstofgraveområdet.

På nuværende tidspunkt kendes ruten for lastbiltrafikken ikke, og det er ikke muligt at fastslå, i hvor høj grad, transport af råstoffer i området vil medføre en forøget belastning af det samlede vejnet.

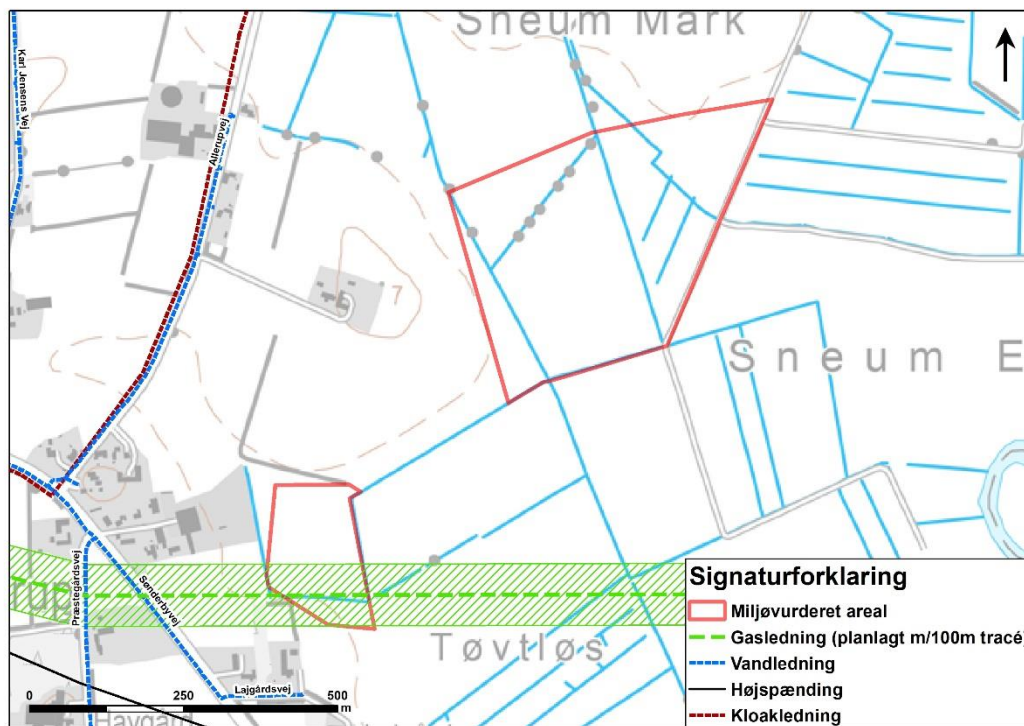
Den øgede trafik vurderes med vished at medføre lokale påvirkninger relateret til trafikafvikling, da trafikbelastningen forøges på det lokale vejnet, mens der sker en minimal forøgelse på det overordnede vejnet. Den geografiske udbredelse er lokal, da klægen skal bruges i nærområdet ved Vestkysten. Intensiteten af påvirkningen vurderes som middel, da forøgelsen primært vil medføre mere lastbiltrafik på de lokale veje omkring det miljøvurderede areal inden for normal arbejdstid. Påvirkningen vurderes at være lang, da råstofgravningen forventes at forløbe over flere år. Da der på dette stadie ikke foreligger konkret viden om antal af lastbiltransporter og transportruten, kan påvirkningsgraden kun vurderes på generelt niveau. Ud fra det foreliggende vurderingsgrundlag vurderes konsekvensen ved den øgede trafikbelastning at være moderat.

6.1.4 Ledningsforhold

I forbindelse med afgrænsning af miljørapporten er der indhentet ledningsoplysninger fra ledningsejere. Der findes ingen større ledninger inden for det miljøvurderede areal, som det kan ses på Figur 6-4.

I Esbjerg Kommuneplan 2018-2030 er der planlagt en naturgasledning igennem den sydlige del af det sydlige areal af det miljøvurderede areal. I redegørelsen til retningslinjen fremgår det, at der er udlagt et 100 meter bredt trace, inden for hvor naturgasledningen kan placeres (reservation). Når linjeføringen er endeligt fastlagt, ophæves reservationen og erstattes med en sikkerhedszone efter de gældende bestemmelser. Traceet skal friholdes fra tiltag, der kan hindre etableringen af ledningerne. Råstofgravning vurderes at være et tiltag, der kan forhindre etableringen af ledningen. En udlæggelse af det miljøvurderede areal til råstofindvinding er således ikke i overensstemmelse med Esbjerg Kommuneplan 2018-2030.

Der forløber et nedgravet telefon-/datakabel i det nordlige delareal samt et i den østlige del af det sydlige delareal. Tele- data- og lavspændingsledninger er ikke vist på kortet nedenfor. Det vurderes, at det er usandsynligt, at ledningerne bliver om- eller nedlagt i forbindelse med råstofgravningen, og at der med stor sandsynlighed holdes en respektafstand til disse. På den baggrund vil der ikke være konsekvenser for ledningsforholdene.

Figur 6-4. Placering af vand-, højspænding- og kloakledninger i nærheden af det miljøvurderede areal. Tele- data- og lavspændingsledninger er ikke vist på kortet.

6.1.5 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed	Geografisk udbredelse	Intensitet	Varighed	Konsekvens
Bebyggelse	-	-	-	-	-
Befolkning og sundhed	Med vished	Lokal	Middel	Lang	Moderat
Infrastruktur	Med vished	Lokal	Middel	Lang	Moderat
Ledningsforhold	-	-	-	-	-

6.1.6 Mulige afværgeforanstaltninger

Den konkrete gravetilladelse indeholder vilkår til sikring af overholdelse af støjgrænser ved beboelser.

6.2 Landskab, kulturhistorie, fortidsminder og arkæologi

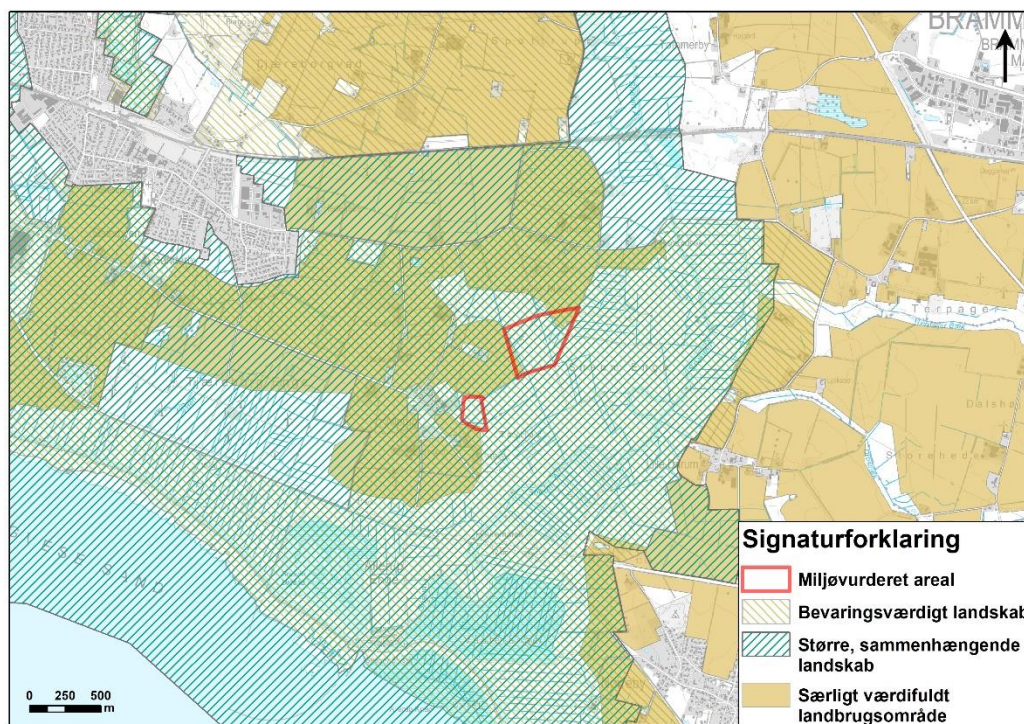
Det følgende afsnit omhandler de to miljøemner landskab og kulturhistoriske interesser, som behandles i hvert deres afsnit 6.2.1 og 6.2.2. Kulturhistoriske elementer med betydning for landskabets karakter vil blive behandlet i relevant omfang i afsnittet om landskab. Derudover beskrives og miljøvurderes kulturarv i afsnittet om kulturhistoriske interesser.

6.2.1 Landskab

Det følgende afsnit indledes med en beskrivelse af de landskabelige udpegninger, der findes inden for de miljøvurderede arealer. Derudover vurderes udpegningernes sammenhæng med udlægning af de miljøvurderede arealer. Efterfølgende beskrives de miljøvurderede arealers landskab med udgangspunkt i dele af landskabskaraktermetoden⁸, hvorfra der er fokus på det naturgeografiske grundlag, kulturgeografiske grundlag, rumlig-visuelle forhold og landskabets sårbarhed over for ændringer. Endvidere inddrages den gennemførte råstokortlægning samt Esbjerg Kommunes landskabskarakteranalyse i beskrivelsen. På baggrund af landskabsbeskrivelsen vurderes påvirkningen af geologiske, landskabelige og visuelle værdier ved udnyttelse af de miljøvurderede arealer til klæggravning.

Landskabelige udpegninger i Esbjerg Kommuneplan

Esbjerg Kommune har udpeget værdifuldt landskab og større, sammenhængende landskaber, som er omfattet af retningslinjer fra Kommuneplan 2018-30⁹. Udpegningerne fremgår af Figur 6-5.

Figur 6-5. Landskabelige udpegninger og landbrugsudpegninger i Esbjerg Kommuneplan.

Hele arealet er udpeget som værdifuldt landskab og større, sammenhængende landskab. Af kommuneplanens retningslinjer fremgår bl.a. at *"Inden for større sammenhængende landskaber, skal den visuelle sammenhæng mellem forskellige landskabselementer sikres."*¹⁰

⁸ Miljøministeriet, Vejledning om landskabet i kommuneplanlægningen, 2007 https://mst.dk/media/150569/vejledning-til-landskab_050707b1.pdf

⁹ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, Retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/landskab/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

¹⁰ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, Retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/landskab/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

For de værdifulde landskaber fremgår det af kommuneplanens retningslinjer at *"Indenfor de værdifulde landskaber skal landskabet friholdes for bebyggelse og anlæg. I værdifulde landskaber kan der normalt kun udlægges areal til formål, som er forenelige med regionale og nationale landskabsinteresser. Undtaget er bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af en landbrugs- eller skovbrugsejendom. Et eventuelt nødvendigt byggeri eller anlæg skal placeres og udformes, så det indpasses bedst muligt i landskabet."*¹¹

Et udlæg som råstofgraveområde vil muliggøre, at de miljøvurderede arealer kan anvendes til råstofgravning, og i den periode vil arealet fremstå med teknisk præg på grund af gravemaskiner, lastbiler mv. samt oplag af materiale. Det tekniske præg er ikke permanent, da der ikke opsættes bygninger eller egentlige tekniske anlæg i området, men der vil ske en permanent ændring af arealets landskabsoplevelse og terræn på grund af fjernelsen af klægen fra området, idet det forventes, at de øverste ca. 0,6 meter graves bort. Samtidig ændres arealets arealanvendelse fra landbrugsarealer til graveområde, så den eksisterende landskabskarakter i området bliver ændret. På nuværende tidspunkt kendes efterbehandlingsplanen for arealet ikke, hvorfor den fremtidige udformning og anvendelse af landskabet ikke kan vurderes.

På baggrund af ovenstående vurderes udlægningen af de miljøvurderede arealer som råstofgraveområde ikke at være i overensstemmelse med de landskabshensyn, som retningslinjerne i Esbjerg Kommuneplan 2018-2030 varetager.

Landbrugsudpegninger i Esbjerg Kommuneplan

Esbjerg Kommune har udpeget særligt værdifulde landbrugsområder, som er omfattet af en retningslinje fra Kommuneplan 2018-2030¹². Udpegningerne fremgår af Figur 6-5. Retningslinjen fastlægger, at *"i områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder skal landbrugets udviklingsmuligheder vægtes højt under hensyntagen til natur, vandmiljø og byudvikling."*¹³

En mindre del af det miljøvurderede areal er udpeget som særligt værdifulde landbrugsarealer. Udlægges arealet til graveområde, kan arealet ikke anvendes til landbrugsområde i den periode, hvor råstofgravningen foregår. Efterbehandlingsplanen kendes ikke på nuværende tidspunkt, hvorfor det heller ikke er muligt at forudsige, om området kan anvendes til landbrugsområde efterfølgende. Der er sandsynlighed for, at der kan opstå permanente søer, da der graves under grundvandsspejlet.

Kystnærhedszonen

Området ligger i en afstand af ca. 1,9 km fra kysten og derfor inden for kystnærhedszonen. Kystnærhedszonen er en statslig planlægningszone på tre kilometer, der har til formål at friholde de kystnære dele af Danmark fra bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af en kystnær placering. Hovedsigtet med zonen er, at de åbne kyster fortsat kan have en væsentlig natur- og landskabsværdi. Råstofgraveområdets indhold af klæg afhænger af en kystnær placering, da klæg dannes af processerne i Vadehavet og deraf kun findes kystnært.

Råstofgravning foregår på og under terræn, hvor der benyttes maskiner til gravning, der i forskellig grad kan rage op over terrænet og dermed være synligt på afstand. Afstanden til kysten betyder, at der ikke er en direkte visuel sammenhæng mellem kysten og det miljøvurderede

¹¹ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, Retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/landskab/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

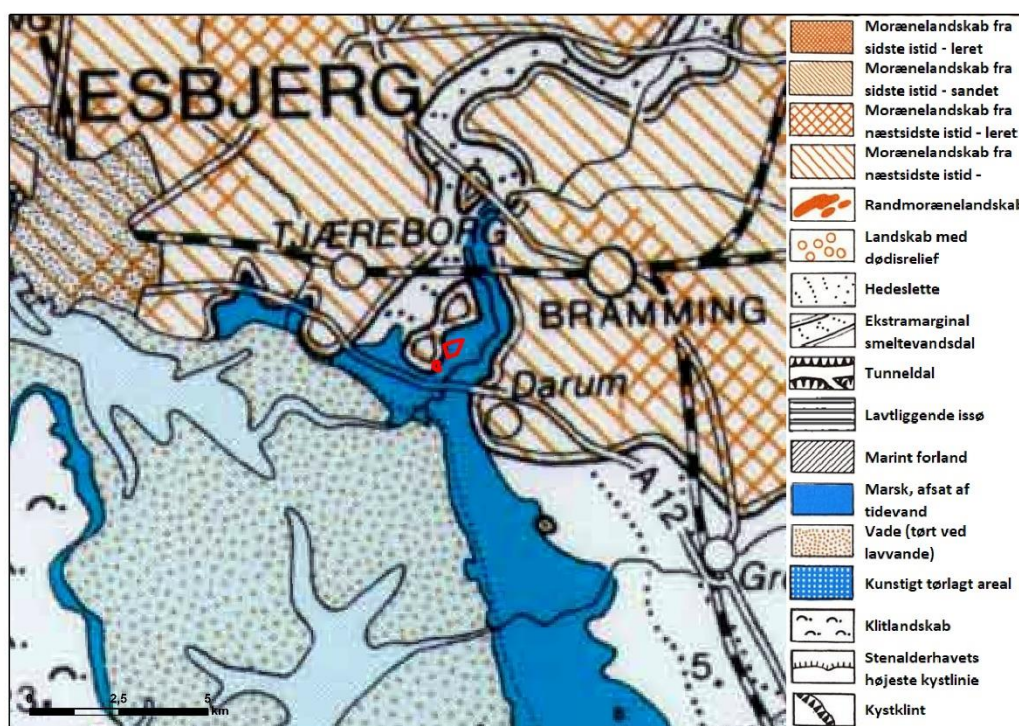
¹² Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/primaere-erhverv/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

¹³ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/primaere-erhverv/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

areal, hvorfor intensiteten af påvirkningen vurderes at være lav. Lokalt vil oplevelsen af det åbne kystlandskab blive ændret i form af et mere teknisk præg, så længe råstofgravningen står på. Konsekvensen for kystnærhedszonen vurderes at være begrænset, da det vurderes, at området også efter råstofgravningen vil udgøre en landskabelig værdi.

Landskabsbeskrivelse

De miljøvurderede arealer er ifølge Per Smed landskabskort beliggende på marsken mellem Holsted Bakkeø og Esbjerg Bakkeø ved Sneum Ådal og Allerup Enge¹⁴ (Figur 6-6). Marsken er en del af den oversvømmede hedeslette, som adskiller de to bakkeøer. Der ligger flere mindre moræneknolde på hedesletten og marsken, og en af disse afgrænser arealet mod vest.

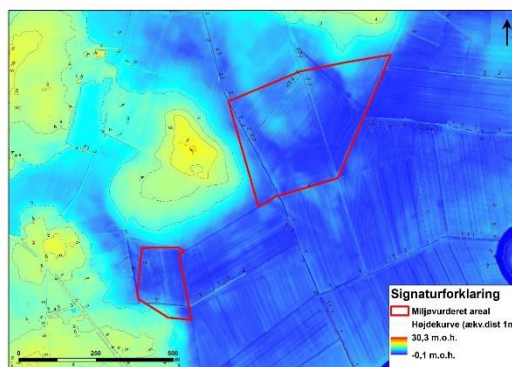

Figur 6-6. Per Smed Landskabskort.¹⁵

Terrænet i arealet er fladt omkring kote +2 meter med adskillige drængrøfter i kote +1 meter (Figur 6-7 og Figur 6-8). Terrænet stiger svagt på moræneknoldene til ca. +6 meter.

¹⁴ Per Smed, Landskabskort Sønderjylland og Fyn, Geografforlaget, 1981

¹⁵ Per Smed, Landskabskort Sønderjylland og Fyn, Geografforlaget, 1981

Figur 6-7. De miljøvurderede arealer med Danmarks højdemodel (DHM/Terræn) som baggrund. Desuden er de nyeste terrænkurver vist på kortet.

Figur 6-8. De miljøvurderede arealer med Danmarks Højdemodel som "hillshade" (DHM/Terræn-skygge-kort17) som baggrund.

Den udførte klægkortlægning afslører klægforekomster inden for de miljøvurderede arealer på ca. 0,5 meter i tykkelse og viser, at det miljøvurderede areal kun i nogen grad har været under tidevandspåvirkning, da smeltevandsslettens højde har været tæt på den maksimale tidevandshøjde, som har begrænset marskens tilvækst. Marskens udredelse og dermed klægforekomsten er desuden geografisk begrænset af morænekoldene ved de miljøvurderede arealer, hvor klægtykkelsen aftager.

Klæg er marine sedimenter på marsken, som overvejende består af ler og silt og organisk materiale fra især ekskrementer fra orme og muslinger på vaderne, men også krebsdyr, fisk og fugle¹⁶. Marsken er et fladt marint forland dannet på tidevandskyster som i Vadehavet, hvor området i forvejen er relativt fladt, f.eks. på grænsen mellem havet og smeltevandssletterne i Vestjylland. Ved højvande bringes finkornet materiale, som aflejres på vaderne ved højvandsmaksimum, hvor tidevandet vender. Marskdannelsen starter, når vaden er bygget så højt op, at de første planter begynder at invadere vaden. Vegetationen dæmper bølge- og strømaktiviteten, mere sediment aflejres, og marsken vokser lidt i højden. De stigende havspejl siden sidste istid er en medvirkende årsag til, at marsken på de ikke-inddagede områder i Vadehavet fortsat vokser i højden. Marsken ved Vadehavet er karakteriseret ved, at mængden af organiske materialer er høj i de marine sedimenter sammenlignet med andre steder¹⁷. Når der etableres diger, ophører den dynamiske udvikling som marsk, og tilførslen af finkornet materiale ophører.

De miljøvurderede areal er placeret inden for Esbjerg Kommunes landskabskarakterområde "Bryndum-Grimstrup landbrugsflade".¹⁸ Karakterområdet er beliggende på den østlige del af Esbjerg Bakkeø og afgrænses mod øst af kanten af Esbjerg Bakkeø, hvor bakkeøen støder op til en smeltevandsslette med Sneum Å. Mod nord afgrænses karakterområdet af Alslev Å der deler bakkeøen inden den løber sammen med Varde Å mod nordvest. Bakkeøens nære placering til kysten betyder, at bakkeøen gennem tiden er eroderet, hvormed bakkeøen er svær at se i terrænet. Inden for karakterområdet findes flere vandløbsnære levende hegn, som varierer meget i orientering. Læhegnenes forskelligartede orientering giver landskabet et uroligt udtryk. Karakterområdet anvendes hovedsageligt til landbrug, da der i området findes bedre dyrkningsforhold end på den øvrige del af bakkeøen. Landbrugsparcellerne er hovedsageligt mellemstore og deres orientering i landskabet er tilpasset vandløbenes forgreninger i forhold til bedst mulige udnyttelse. Karakterområdet indeholder en række spredte landsbyer og en byrand ind mod Esbjerg. Hertil findes

¹⁶ Geoviden 2009, Marsken – landet der lever af at drukne, <http://geocenter.dk/xpdf/geoviden-1-2009.pdf>

¹⁷ Geoviden 2009, Marsken – landet der lever af at drukne, <http://geocenter.dk/xpdf/geoviden-1-2009.pdf>

¹⁸ Esbjerg Kommune, WebKort, https://webkort.esbjergkommune.dk/cbkort?profile=borger_kommuneplan_2018_2030

spredt bebyggelse langs vejene. De tekniske anlæg med eksempelvis motorvejen, der gennemskærer karakterområdet, Esbjerg Lufthavn og råstofgravene dominerer i høj grad karakterområdet. Generelt vurderer Esbjerg Kommune, at intaktheden inden for karakterområdet generelt er dårligt grundet områdets præg af moderne landbrug.¹⁹

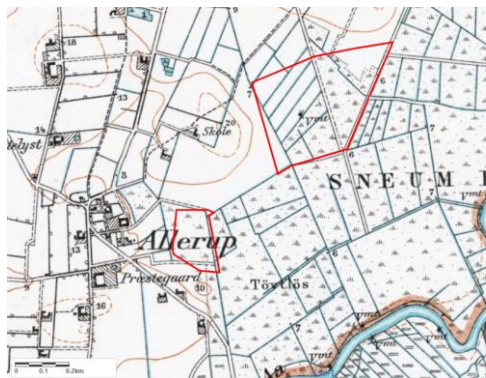
Landskabet omkring de miljøvurderede arealer fremstår lavt og fladt. Der findes enkelte levende hegn og mindre bevoksninger i området, primært ved Allerup. Landskabet fremstår med relativt åbne landbrugsarealer med flere afvandingskanaler, der leder ud til Sneum Å, se Figur 6-9. Inden for de miljøvurderede arealer fremstår arealerne åbne med sparsom bevoksning og landbrugsarealer, der er opdelt af flere afvandingskanaler. De miljøvurderede arealer og omgivelserne umiddelbart omkring indeholder enkelte af de karakteristiske landskabstræk, som er beskrevet for Esbjerg Kommunes landskabskarakterområde i form af mellemstore landbrugsparceller.

Figur 6-9. Eksempel på afvandingskanal nær det miljøvurderede areal. Her ses også de store åbne arealer, som er karakteristisk for karakterområdet.

De lave målebordsblade fra perioden 1926 til 1941 viser et mønster af drængrøfter omkring de miljøvurderede arealer (Figur 6-10). Drængrøfterne vidner om afvanding af marsken. Nogle af grøfterne kan den dag i dag stadig ses på ortofoto (Figur 6-11), og en del af de oprindelige markstrukturer står dermed stadig frem. Sneum Å løber fortsat ureguleret.

¹⁹ Esbjerg Kommune, Landskabskarakteranalyse, 561.02 Bryndum-Grimstrup landbrugsflade, 18. december 2017

Figur 6-10. Lave målebordsblade (1926-1941).

Figur 6-11. Luftfoto fra 2018 der viser dyrkningsmønstre.

Det åbne landskab uden teknisk præg øger landskabets lokale sårbarhed sammen med kultursporene i form af afvandingsgrøfter. Dog reduceres sårbarheden ved, at nogle af landskabsmønstrene er udviskede, at landbrugsarealerne er intensivt dyrkede og at der i nærområdet findes flere råstofgrave. Landskabet inden for de miljøvurderede arealer vurderes samlet set at have en middel sårbarhed.

Landskabelige konsekvenser af gravning

De landskabelige konsekvenser af råstofgravningen vurderes på baggrund af beskrivelsen af landskabet.

Råstofgravning vil medføre, at området tilføres et teknisk præg og visuel uro med maskiner, der graver efter klæg samt lastbiler, der transporterer klægen ud af området. Ved gravningen fjernes områdets marskaflejringer, og der foretages terrænændringer i maksimum 0,6 meters dybde i det flade og åbne landskab. Grundvandsspejlet ligger højt i området, hvorfor det er sandsynligt, at der graves under grundvandsspejlet, hvorfor terrænændringerne kan danne søer. Derudover vil landskabets nuværende afvandingskanaler forsvinde permanent ved gravningen, hvormed der fjernes et egnetypisk landskabselement.

Det miljøvurderede areal ligger på overgangen mellem marsken og bakkeøen, hvorfor overgangen mellem de to landskabstyper kan ændres som følge af terrænændringerne. Ved udgravning af arealet vil grænsen imellem de to landskabstyper blive permanent ændret, da det udgravede område med stor sandsynlighed vil udvikle sig til en eller flere søer i forbindelse med gravning, da grundvandet ligger højt.

Omkring de miljøvurderede arealer findes enkelte levende hegn, som vil begrænse indkigget fra naboejendomme og nærliggende veje. Det forventes, at arealet er synligt enkelte steder langs Sønderbyvej og Sneum Kirkevej, men beplantningen skjuler arbejdet de fleste steder. På Figur 6-12 ses nogle af de levende hegn, som skærmer for indkigget til det sydlige miljøvurderede areal.

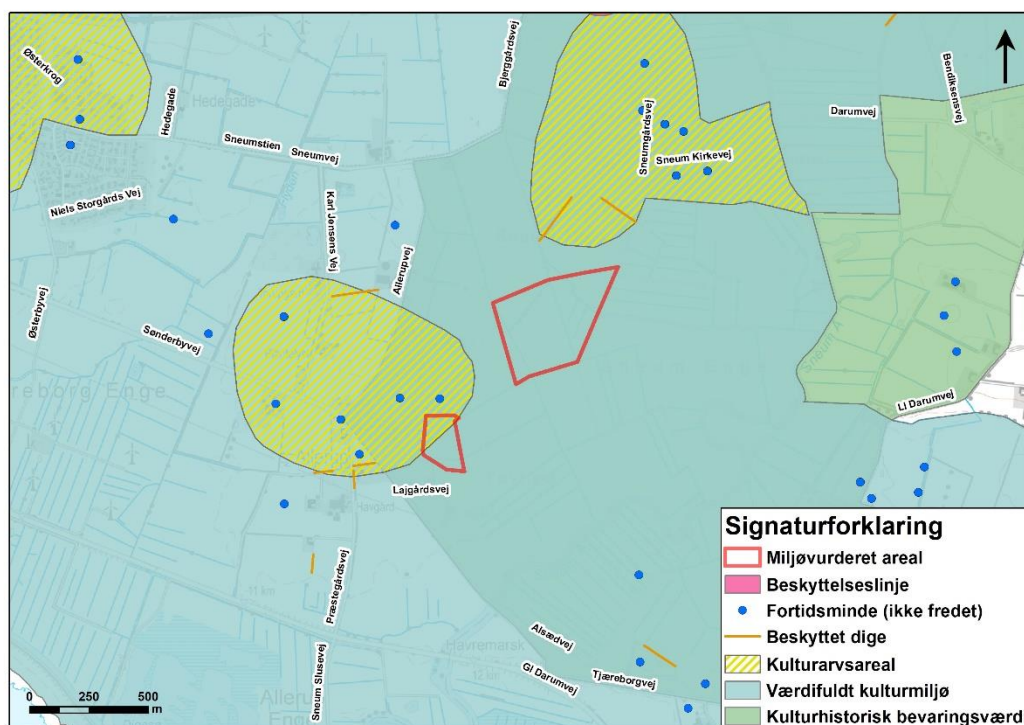
Figur 6-12. Indkig til det sydlige delområde af de miljøvurderede arealer set fra Sønderbyvej fra vest mod øst. Den orange cirkel angiver den omtrentlige placering af det miljøvurderede areal.

På nuværende tidspunkt kendes efterbehandlingsplanen for området ikke, og det er dermed ikke muligt at vurdere, hvordan landskabet udformes efter endt råstofgravning, eller hvilken anvendelse det vil få.

Den landskabelige påvirkning er lokal, da der kun sker ændringer inden for det miljøvurderede areal, og ændringen af landskabet kun kan ses fra nærområdet. Intensiteten af ændringen af landskabet vurderes at være middel, da der graves i op til 30 cm dybde, og det flade landskab lokalt ændrer karakter fra jordbrugslandskab med afvandingskanaler til et råstofgraveområde. Da grundvandsspejlet står højt, er det sandsynligt, at råstofgravene vil fremstå som søer. Efter afsluttet indvinding vil arealet være omfattet af en efterbehandlingsplan, som dog ikke kendes på nuværende tidspunkt. På den baggrund vurderes konsekvenserne for landskabet ved gravning at være moderat.

6.2.2 Kulturhistoriske interesser

Inden for og i nærheden af de miljøvurderede arealer findes flere kulturhistoriske interesser, som fremgår af Figur 6-13.

Figur 6-13. Kulturhistoriske interesser inden for og i nærheden af de miljøvurderede arealer.

Kulturarvsareal og fortidsminder

En del af de miljøvurderede arealer ligger inden for et kulturarvsareal af regional betydning. Kulturarvsarealer er et historisk interesseområde med skjulte fortidsminder. Kulturarvsarealer kan være af national og regional betydning, og er en indikator på, at der er væsentlige fortidsminder i det aktuelle område. Arealerne er ikke fredede, men kan indeholde beskyttede fortidsminder.²⁰

Det konkrete kulturarvsareal omfatter Allerup og områderne umiddelbart omkring. Kulturarvsarealet indeholder spor af flere bebyggelser og grave, som fortæller om Allerups bebyggelseshistorie, primært fra jernalderens begyndelse frem til i dag.²¹ Der er ingen registrerede fortidsminder inden for de miljøvurderede arealer. Der findes dog flere ikke-fredede fortidsminder umiddelbart omkring, bl.a. en bosættelse fra jernalder.

Da arealet ligger inden for et kulturarvsareal samt 200 meter fra et andet kulturarvsareal, og der er fundet fortidsminder i nærheden, er det sandsynligt, at der findes fortidsminder inden for de miljøvurderede arealer.

På den baggrund anbefaler Sydvestjyske Museer, at der foretages en frivillig forundersøgelse forud for arbejdet for at klarlægge, om der er fortidsminder inden for området.²² Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal de udgraves, inden råstofgravning kan gennemføres.

²⁰ Slots- og Kulturstyrelsen, Kulturarvsarealer, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/arkaeologi-fortidsminder-og-diger/arkaeologi-paa-land/kulturarvsarealer/>

²¹ Slots- og Kulturstyrelsen, Fund og fortidsminder, Allerup, <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Lokali-tet/165366/>

²² Sydvestjyske Museer, Høringssvar til miljøvurdering af Region Syddanmarks råstofplan 2020, Sydvestjyske Museer, 14. august 2019.

Hvis der under udgravningen opdages fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fundet skal anmeldes til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 27, stk. 2²³. Ikke-fredede fortidsminder i form af enkeltfund kan af museet registreres og fjernes fra stedet, så de bevares for eftertiden.

Kulturhistoriske udpegninger i Esbjerg Kommuneplan

De miljøvurderede arealer ligger inden for et område med kulturhistorisk bevaringsværdi og to områder, der er udpeget som særligt værdifulde kulturmiljøer i Esbjerg Kommuneplan 2018-2030.

Værdifulde kulturmiljøer er geografisk afgrænsede områder, der viser væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at *"Nyanlæg eller arealudlæg til byggeri eller anlæg mv. i de udpegede kulturmiljøer skal ske i tråd med de bærende bevaringsværdier."*²⁴

De miljøvurderede arealer er del af de særligt værdifulde kulturmiljøer "Allerup" og "Sneum, Sneum Kirke, Sneumgård, Tømmerby, Nybro og Spøttrup". Kulturmiljøerne omhandler bl.a. landsbystrukturer langs ådalen og langs vejene i området samt karakteristiske kirkeomgivelser.²⁵ Råstofgravning inden for de miljøvurderede arealer vil påvirke de udpegede kulturmiljøer, da gravningen vil ændre det landskab, som findes mellem landsbyerne samt ådalen. Råstofgravningen vil ikke påvirke landsbyernes udstrækning eller bebyggelse langs vejene i området. Det er sandsynligt, at råstofgravningen vil være synlig fra Sneum Kirke, da der er begrænset beplantning og landskabet er fladt, men på grund af afstanden på ca. 700 meter vurderes den visuelle uro at være begrænset.

De kulturhistoriske bevaringsværdier i Esbjerg Kommuneplan består i en udpegning af bevaringsværdige bygninger kategori 1-5, kirkeomgivelser, værdifyldte byrum og tinglyste bevaringsdeklARATIONER. I det konkrete tilfælde omhandler udpegningen kirkeomgivelser omkring Sneum Kirke.²⁶ Sneum Kirke er en markant og enligt beliggende kirke, som kan ses fra det omkringliggende marskområde. Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at *"Inden for kirkeomgivelser må der kun udlægges areal til byggeri, anlæg med videre, der ikke væsentligt forringer oplevelsen af kirken i samspil med det omgivende landskab. Retningslinjen gælder ikke for byggeri, som er erhvervsmæssigt nødvendigt for landbrug, skovbrug eller fiskeri."*²⁷ Råstofgravning inden for de miljøvurderede arealer vurderes, på baggrund af nuværende vurderingsgrundlag, ikke at forringe oplevelsen af kirken og det omgivende landskab. De miljøvurderede arealer ligger i en afstand af ca. 700 meter fra kirken, hvormed det fortsat er muligt at se kirken i samspil med det omgivende landskab.

På baggrund af ovenstående vurderes udlægningen af de miljøvurderede arealer som råstofgraveområde at være i overensstemmelse med de hensyn, som retningslinjerne for værdifulde kulturmiljøer i Esbjerg Kommuneplan 2018-2030 varetager.

²³ Kulturministeriet, Bekendtgørelse af museumsloven, LBK nr. 358 af 08/04/2014, <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=162504>

²⁴ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/bevaring/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

²⁵ Esbjerg Kommune, Registreringsskema – kulturmiljø nr. 4.2, https://webkort.esbjergkommune.dk/billeder/Kulturmiljo/PDF_Sektorplan/Sneum_Sneum_Kirke_Sneumgaard_Toemmerby_Nybro_og_Spoettrup.pdf

²⁶ Esbjerg Kommuneplan, 2018-2030, Retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/bevaring/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

²⁷ Esbjerg Kommune, Kommuneplan 2018-2030, retningslinjer med redegørelser, https://kommuneplan.esbjergkommune.dk/dk/hele_kommuneplanen/sektorer/bevaring/retningslinjer-med-redegoerelser.htm

6.2.3 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed	Geografisk udbredelse	Intensitet	Varighed	Konsekvens
Landskab					
Kystnærhedszonen	Med vished	Lokal	Lav	Permanent	Begrænset
Landskabelige konsekvenser ved gravning	Med vished	Lokal	Middel	Permanent	Moderat
Kulturhistorie					
Kulturarvsareal og fortidsminder	-	-	-	-	-

6.2.4 Mulige afværgeforanstaltninger

Terrænet bør efterbehandles, så det indpasses i det omkringværende landskab af hensyn til landskabskarakteren og de landskabelige og kulturhistoriske udpegninger.

6.3 Naturinteresser

6.3.1 Natura 2000

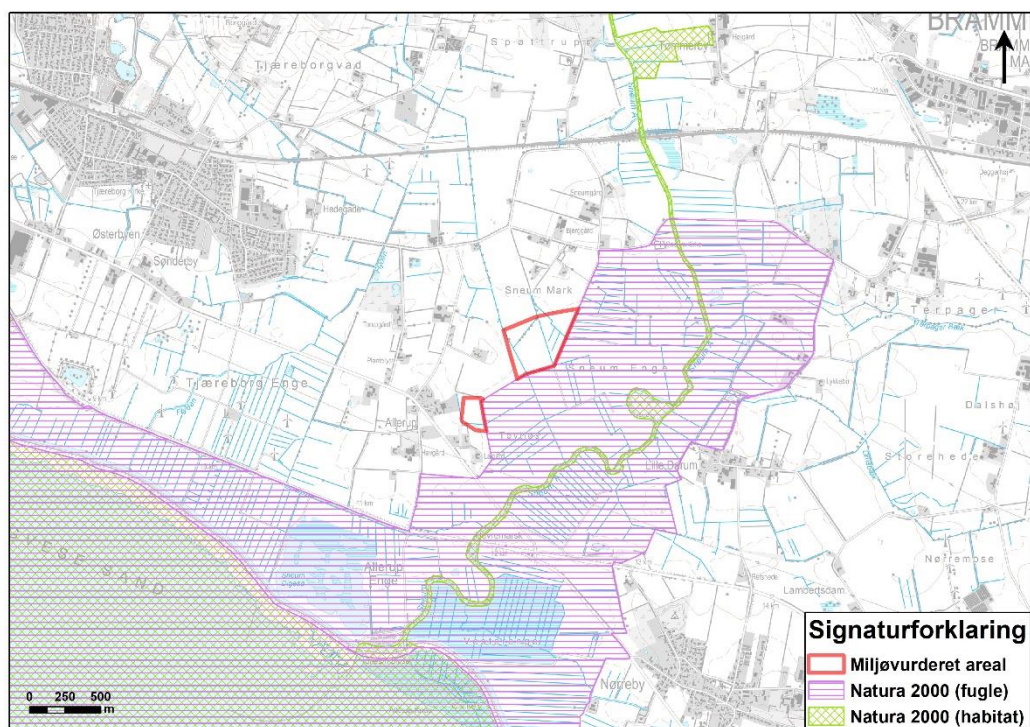
Natura 2000 er områder i EU med særlig værdifuld natur. Udpegningen af områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Natura 2000 er en samlet betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder; Habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder.

Habitatområder udpeges for at beskytte og bevare bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, som er af betydning i EU. Fuglebeskyttelsesområderne er udpeget for at beskytte og forbedre levevilkårene for vilde fuglearter i EU. Ramsarområder er beskyttede vådområder med særlig betydning for fugle, og alle ligger inden for grænserne af fuglebeskyttelsesområderne.

I henhold til habitatbekendtgørelsens § 5, stk. 1²⁸ må der ikke udlægges råstofområder i Natura 2000-områderne. Hvor der planlægges råstofområder i nærheden af internationale naturbeskyttelsesområder, skal regionen vurdere, om planudlægget vil skade det nærliggende internationale naturbeskyttelsesområde.

De miljøvurderede arealer grænser direkte op til Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet med fuglebeskyttelsesområde nr. 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb. Natura 2000-området er desuden udpeget som Ramsar-område. Habitatområde nr. 78 (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde) ligger ca. 550 meter vest for de miljøvurderede arealer og nærmeste habitatnaturtype på udpegningsgrundlaget for habitatområdet er strandeng (1330) beliggende ca. 1,6 km syd for de miljøvurderede arealer.

²⁸ Miljø- og Fødevarerministeriet, BEK nr. 1595 af 06/12/2018, Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205996>

Figur 6-14. Natura 2000-områder nær de miljøvurderede arealer.

Natura 2000-området omfatter ud over selve Vadehavet også de inddigede marskområder fra Tjæreborg i nord til grænsen i syd, de nederste dele af de større å-systemer med udløb i Vadehavet, samt de udpegede habitatområder ved Brede Å, Vidå og Alslev Ådal. Fuglebeskyttelsesområdet, der strækker sig fra Tjæreborg i nord til Høgsbro i syd, består primært af inddigede marskenge, der er gennemskåret af flere store vandløb. Mod vest er områderne afgrænset af havdiger med sluser, der bevirker, at områderne er ferske. Delområdet omfatter også et eng- og moseområde omkring Ribe Å øst for Ribe. Beskyttelsesområdet spiller generelt set en vigtig rolle for trækende ande- og vadefuglearter, der især under højvande i Vadehavet vest for digerne, raster og søger føde i marskenge bag digerne. I tidens løb er der registreret mange sjældne fugle i området²⁹.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 51			
Fugle:	rørdrum (Y)	hvid stork (Y)	
	kortnæbbet gås (T)	bramgås (T)	NY
	rørhog (Y)	hedehøg (Y)	
	pletet rørvagtel (Y)	engsnarre (Y)	
	klyde (Y)	hjejle (T)	
	brushane (Y)	sorthovedet måge (Y)	NY
	mosehornugle (Y)	blåhals (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet. "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Arter og naturtyper, der er tilføjet udpegningsgrundlaget er markeret med "NY". Fuglene Bramgås (T) og Sorthovedet måge (Y) er tilføjet udpegningsgrundlaget.

Figur 6-15 Fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området med fuglebeskyttelsesområde 51²⁹.

²⁹ Natura 2000-plan 2016-2021 Vadehavet – Ribe Holme Natura 2000-område nr. 89 Fuglebeskyttelsesområde F51 Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen. 2016

Der er ikke registreret arter af fugle indenfor de miljøvurderede arealer, men i den store klæggrav sø omkring 1 km vest for arealet (Sneum Digesø) er der bl.a. registreret rørhøg, klyde, brushane, bramgås, hedehøg, hjejle, sorthovedet måge og blåhals på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet³⁰. De miljøvurderede arealer er landbrugsjord i omdrift, men da hedehøg primært yngler på marker med vinterafgrøder og i marsklandskabet med lidt rørskov, kan arten have levested indenfor arealet. Hedehøg har som ynglefugl været i tilbagegang. Blåhals yngler langs marskens vandløb, hvor disse er omgivet af tagrør og krat og kan således have levested langs Sneum Å omkring 200 meter fra de miljøvurderede arealer. Bramgås og kortnæbbet gås er knyttet til enge og dyrkede marker til fødesøgning i træktiden, og kan således have levested på de miljøvurderede arealer. Desuden kan engsnarre, der yngler i områder med højt græs, også have levesteder indenfor de miljøvurderede arealers landbrugsjord.

Arter af fugle på udpegningsgrundlaget kan være følsomme overfor både inddragelse af levested og støj/forstyrrelser af arealer tæt på indvindingen særligt i yngletiden.

Alle arterne på udpegningsgrundlaget kan således have levested både indenfor de miljøvurderede arealer og tæt herpå og derfor påvirkes udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet muligvis, og med høj intensitet, hvis der indvindes i yngletiden for fuglearterne. Dette gælder især for hedehøg, der som ovenfor nævnt yngler på marker med vinterafgrøder både inden for og uden for fuglebeskyttelsesområdet. Da det forudsættes at Sneum Å ikke bliver påvirket, vurderes ynglesteder for blåhals ikke at blive påvirket. Påvirkningen er lokal, men da størrelsen af det påvirkede areal vurderes at være meget lille i forhold til det samlede areal langs Vadehavskysten, der er velegnet som yngle- og fødesøgningsområder for arterne, vurderes påvirkningen samlet ikke at være væsentlig. Det forudsættes dog, at der ikke indvindes indenfor yngletiden for fuglearterne på udpegningsgrundlaget.

Jf. habitatbekendtgørelsens §§ 6 og 7 **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.** er den foreløbige vurdering af de miljøvurderede arealer derfor, at planen i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter ikke påvirker det nærmeste Natura 2000-området væsentlig under forudsætning af, at der ikke indvindes indenfor yngletider for arter af fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet.

6.3.2 § 3 beskyttet natur

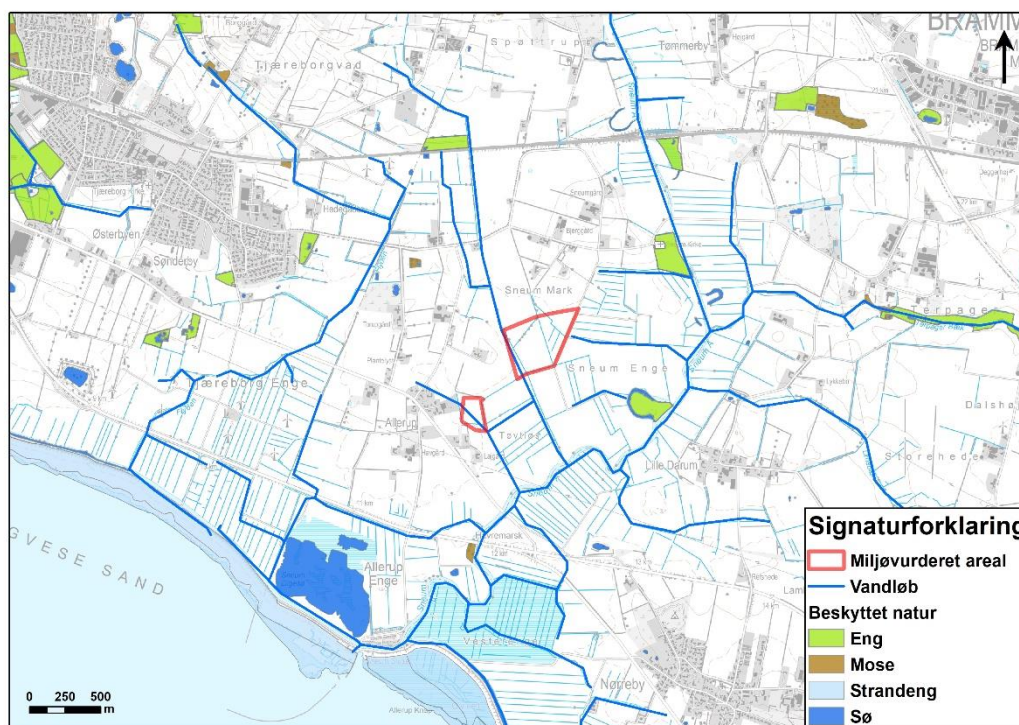
En række naturtyper (f.eks. vandløb, ferske enge, moser, strandenge, søer) er beskyttet gennem naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtyperne er ofte levested for en lang række sjældne dyr og planter. Beskyttelsen betyder, at der ikke må foretages ændringer i områdernes tilstand uden en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2³⁰. I forbindelse med dispensationen kan der stilles krav om etablering af erstatningsbiotop.

Begge områder gennemløbes af beskyttede vandløb, der begge er tilløb til Sneum Å. Det beskyttede vandløb på det sydlige delareal er rørlagt. Derudover ligger der ikke beskyttet natur indenfor eller i en afstand af 500 meter fra det miljøvurderede areal.

De miljøvurderede arealers HNV (High Nature Value) er på 2³¹ på baggrund af områdernes beliggenhed nær beskyttet natur og småbiotop. Skalaen går fra 0 (lav) til 14 (høj).

³⁰ Miljø- og Fødevareministeriet, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr 240 af 13/03/2019, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=207969>

³¹ <https://lbst.dk/landbrug/natur-og-miljoe/hnv-kortet-high-nature-value/>. Landbrugsstyrelsen.

Figur 6-16. Beskyttede naturtyper inden for og omkring det miljøvurderede areal.

I forhold til beskyttet natur indenfor de miljøvurderede arealer vurderes det, at der er mulighed for at miljøpåvirkningen vil indtræde (hvis der ansøges om at omlægge eller rørlægge vandløbene). Påvirkningen er lokal og intensiteten vil (hvis vandløbene omlægges eller rørlægges) være høj. Varigheden er permanent, hvis vandløbene omlægges eller rørlægges og samlet vurderes konsekvens at være moderat.

Det vurderes, at der er mindre sandsynlighed for at beskyttet natur udenfor de miljøvurderede arealer påvirkes, da størstedelen af indvindingen af råstoffer vil foregå terrænnært og over grundvandsspejlet. Dog vil der i forbindelse med tørlægning af arealet, hvis der graves under grundvandsspejlet kunne ske en midlertidig påvirkning af de våde naturtyper (vandløb) tæt på de miljøvurderede arealer. Den geografiske udbredelse af påvirkningen er lokal og intensiteten vil være lav. Påvirkningens varighed vil være lang, men den samlede konsekvens af påvirkningen af natur udenfor miljøvurderede arealer vil være begrænset.

6.3.3 Plante og dyreliv

Bilag IV arter

Arter på habitatdirektivets bilag IV er beskyttet de steder, hvor dyrene opholder sig (raster) og yngler. Der indgår i det følgende en vurdering af, om planen vil påvirke de vilkår, som områderne kan tilbyde en bestand af en art (økologisk funktionalitet).

Odder er registreret³² ca. 1,2 km syd for de miljøvurderede arealer. Odder lever i tilknytning til Sneum Å, men det vurderes ikke at de miljøvurderede arealer er yngle- eller rastested for odder eller at aktiviteter på arealerne kan påvirke den økologiske funktionalitet af odder. De miljøvurderede arealer, vurderes ikke at være potentielt yngle- og rastested for andre arter på habitatdirektivets bilag IV.

³² Naturbasen.dk E05/2015

Det er derfor mindre sandsynligt at raste- og ynglesteder for arter på habitatdirektivets bilag IV bliver skadet.

Sjældne arter, planter og naturtyper

Der er ikke registreret sjældne arter eller naturtyper på eller i nærheden af de miljøvurderede arealer.

Sandsynligheden for at arter af sjældne arter og naturtyper bliver påvirket er mindre, udbredelsen af en eventuel påvirkning vil være lokal og intensiteten lav. Varigheden vil være lang, men samlet vurderes påvirkningen at være begrænset.

6.3.4 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed	Geografisk udbredelse	Intensitet	Varighed	Konsekvens
Natura 2000, Ramsar-område	-	-	-	-	Ikke væsentlig
§ 3 beskyttet natur	Mulig	Lokal	Høj	Permanent	Moderat
Plante og dyreliv	Mindre	Lokal	Lav	Lang	Begrænset

6.3.5 Mulige afværgeforanstaltninger

Vurderingen er foretaget på baggrund af at indvinding ikke foretages indenfor yngletid for arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og at dette indarbejdes som retningslinje i Råstofplan 2020. Hvis indvinding foretages indenfor yngletiden, forudsættes udarbejdelse af en naturkonsekvensvurdering jævnfør habitatbekendtgørelsens bestemmelser.

Når der graves i beskyttede naturtyper i området (vandløb) skal reetableringen gennemføres, så naturtilstanden øges i området. Det forventes, at der stilles vilkår om erstatningsnatur i en evt. dispensation efter naturbeskyttelsesloven. Påvirkningen på beskyttet natur kan afværges ved at ændre afgrænsningen således at vandløbene ikke påvirkes.

6.4 Vandmiljø

6.4.1 Grundvand

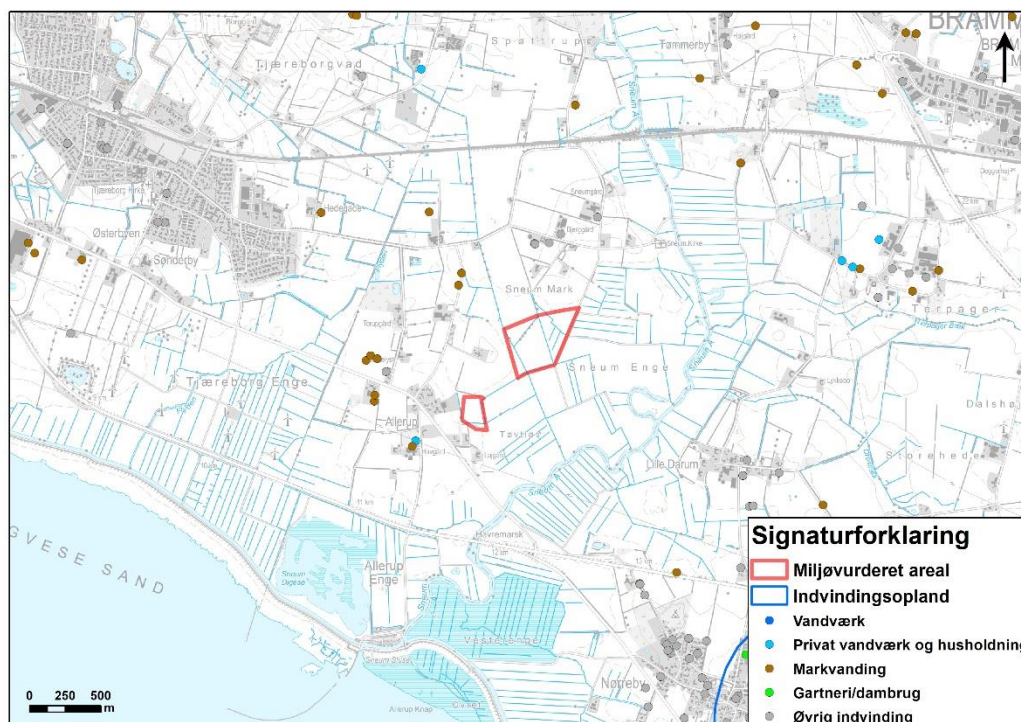
De miljøvurderede arealer ligger udenfor områder med drikkevandsinteresser, og der er ingen indvindingsoplande i nærheden (Figur 6-17). Der er ingen aktive vandforsyningsboringer indenfor de miljøvurderede arealer, og der er ca. 370 m til den nærmeste vandforsyningsboring, som ligger vestsydvest for det sydligste delområde. Da klægindvindingen foregår terrænnært, og der er stor afstand til vandforsyningsboringer, forventes gravningen generelt ikke at påvirke indvindingsboringer eller grundvand.

Ifølge GEUS' jordartskort ligger størstedelen af det sydlige delområde, og den centrale og sydøstlige del af det nordlige delområde, i områder med marskaflejringer. Vest herfor er der områder, som er domineret af sandede smeltevandsaflejringer, hvilket også bekræftes af flere boringsbeskrivelser. Ifølge råstofkortlægningen³³ er den terrænnære geologi ved de miljøvurderede arealer domineret af klægaflejringer. Klægens tykkelse ved det miljøvurderede areal er omkring 0,4-0,6 m, med de største tykkelser ved den østlige del af det nordlige delområde. I den nordvestlige del af det nordlige delområde, og i den sydvestlige del af det sydlige delområde, er der ikke kortlagt

³³ Råstofkortlægning, fase 2, Klæg nr. 2 - <https://www.regionsyddanmark.dk/wm513847>

forekomster af klæg. Under klægen er der et tyndt lag af ferskvandsgytje og under ferskvandsaflejringerne er der i begge borer (fra ca. kote +0,5) flydejordsprægede aflejringer af usorteret ler/sand. Pga. den omkringliggende geologi vurderes det, at der indenfor de miljøvurderede arealer sandsynligvis findes sandede aflejringer under klægen, gytjen og de sen-glaciale aflejringer.

Grundvandet ligger ifølge et overfladenært potentialekort³⁴ lavere end kote 2,5 m, og vandstanden i de lavpermeable aflejringer forventes at ligge tæt på terræn. Terrænkoten indenfor det nordlige delområde er mellem ca. 1,5 m og 2,5 m, og terrænet stiger mod nord og vest. Terrænkoten ved det sydlige delområde er i niveauet ca. 1,5-2,0 m, og stiger mod nord, vest og syd.

Figur 6-17. Miljøvurderet areal, indvindingsoplande og indvindingsboringer.

6.4.2 Overfladevand

De to delområder, som udgør de miljøvurderede arealer, gennemskæres af vandløb i form af åbne drængrøfter og et rørlagt vandløb i det sydlige delområde. Drængrøfterne er forbundne i et større netværk, også imellem delområderne, der fortsætter mod nord og nordvest og afvander således også disse områder. I delområder er der gennemløbende drængrøfter, karakteriseret som beskyttede, der fortsætter mod sydøst og afvander til Sneum Å, som løber ca. 470 m og 690 m sydøst for de to delområder. Sneum Å er et beskyttet vandløb, som er omgivet af å-beskyttelseslinjer. Data fra en målestation ved åens udmunding til havet viser, at vandstanden generelt i løbet af året ligger omkring 0,5 m, og svinger mellem 0,25-0,75 m. Vandstanden kan i vinter- og forårsmånederne nå op omkring 1,5 m. §-3 beskyttede naturtyper i og omkring det miljøvurderede areal beskrives og vurderes i Afsnit 6.3.2.

Med udgangspunkt i beskrivelser af den terrænnære geologi og jordartskort forventes det, at der i den sydvestlige og nordøstlige del af det sydlige delområde, og i den nordlige og vestlige del af

³⁴ Potentialekort udleveret af Region Syddanmark

det nordlige delområde, kan være sandede områder, hvor der kan være hydraulisk kontakt mellem drængrøfter og det terrænnære grundvand. Drængrøfter forventes dog, afhængigt af deres dybde, kun at have begrænset hydraulisk kontakt til det terrænnære grundvand i den øvrige del af de miljøvurderede arealer, hvor der forventes marskaflejringer. Klæg og gytje i disse områder kan udgøre en vandstandsende barriere. Tykkelsen af klægen og gytjen, dvs. dybden til de sandede aflejringer, er dog kun ca. 0,55 m i det sydlige delområde og ca. 0,7 m i det nordlige delområde, så afhængig af drængrøfternes dybde kan det evt. variere indenfor marskområderne, om der er hydraulisk kontakt mellem drængrøfter og det terrænnære grundvand. Indenfor områder med marskaflejringer forventes vandtilførslen til drængrøfterne primært at ske som direkte tilstrømning via overfladen. Dette forhold kan muligvis ændres efter bortgravning af klæg, da gytjelaget, som ligger mellem klægen og det underliggende sand, er relativt tyndt. Der er risiko for, at der i nogle dele af de miljøvurderede arealer kan ske nedsivning af overfladen efter bortgravning af klæg.

I råstofkortlægningen blev det vurderet, at den kortlagte klæg kan graves over grundvandsspejlet i en tør periode. På trods af denne vurdering kan det ikke udelukkes, at der kan dannes gravesøer i dele af området ved gravning under grundvandsspejl, da datagrundlaget for vandstanden er usikkert, og de lavpermeable forhold medføre, at nedbør akkumuleres i lavpunkter. Det vurderes dog som mindre sandsynligt, at der graves under grundvandsspejlet.

Gravning af klæg forventes at blive udført tørt, hvilket betyder, at der i aktive graveperioder kan blive behov for tørholdelse af aktive graveområder. Det oppumpede vand vil formentlig blive udledt til recipient, hvilket kan resultere i en midlertidig påvirkning af vandføringen. Påvirkningen forventes dog at være meget begrænset.

I forbindelse med gravning af klæg kan der forekomme afbrudte/fjernede drængrøft-strækninger og beskyttede vandløb. Dette forventes dog ikke at have betydning for dræningen af omkringliggende arealer, da klægslaget forventes at være af beskeden tykkelse, og der sandsynligvis efterlades gravesøer, der kan sikre afvanding gennem området, som minimum mens graveområdet er aktivt. En efterbehandlingsplan kan desuden sikre fortsat afvanding gennem området

De miljøvurderede arealer ligger i et område med stor risiko for okkerudledning, i flg. temaet okkerpotentielle områder³⁵, hvilket stemmer overens med, at de miljøvurderede arealer ligger i et område med marsk-aflejringer, hvilket generelt anses for en type af aflejringer med stor sandsynlighed for indhold af pyrit³⁶ (Figur 6-18). Ved en eventuel tørgravning kan der være en risiko for, at reducerede aflejringer med et indhold af pyrit kan blive iltede, hvis der graves under grundvandsspejlet, hvilket dog som nævnt vurderes som mindre sandsynligt. Pyrit-oxidation og forsurende af jorden kan lede til okker-udvaskning fra aflejringer til nærliggende vandløb. Det kan ikke udelukkes, men vurderes dog som mindre sandsynligt, at der kan ske okkerudvaskning til akkumuleret vand i gravesøer, da det netop vurderes som mindre sandsynligt, at der graves under grundvandsspejlet. Det vurderes, at en eventuel risiko for iltning af reducerede aflejringer kan imødekommes med vilkår i tilladelsen til råstofindvinding, ved f.eks. angivelse af tilladte graveperioder/-forhold og organisering af gravearbejdet med henblik på minimering af risikoen. Det må påregnes, at der kan stilles vilkår om jernfjernelse fra oppumpet vand før udledning til recipient. Ved evt. bortledning af vand i forbindelse med tørgravning er det endvidere sandsynligt, at oppumpet vand indeholder suspenderet stof.

³⁵ <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>

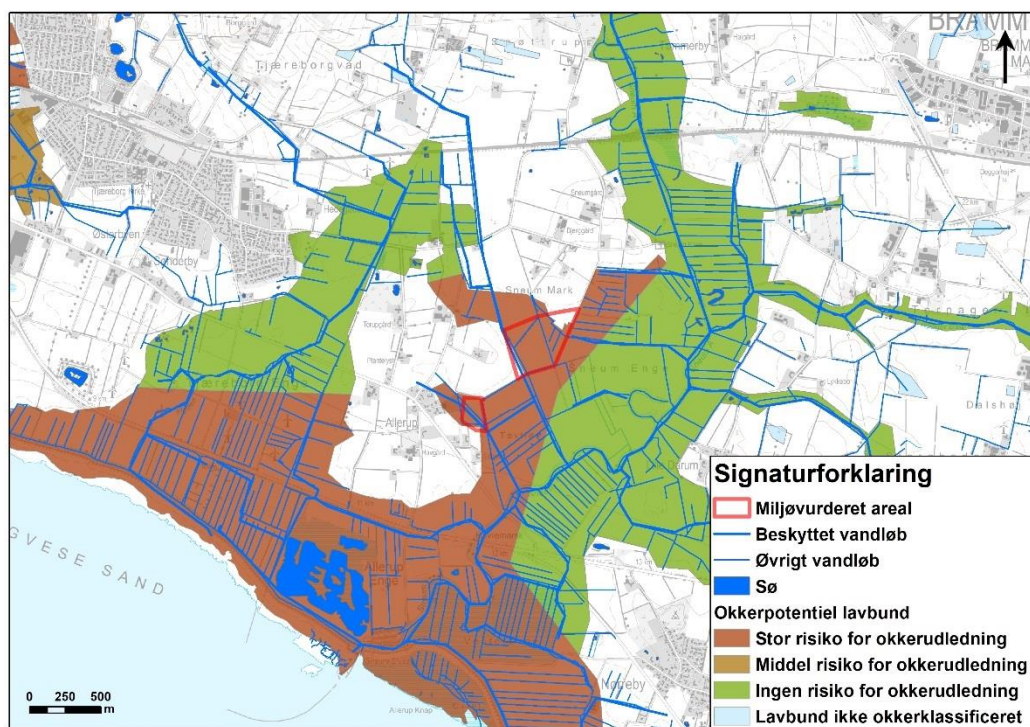
³⁶ Miljøstyrelsen, 1984. Redegørelse om den tre-årige forsøgsordning med nedbringelse af okkergener i vandløb

Vilkår om jernfjernelse samt fjernelse af suspenderet stof inden udledning vil blive vurderet i forbindelse med ansøgning om gravetilladelse samt i forbindelse med ansøgning om udledningstilladelse, som er et krav ved udledning af vand til recipient.

Det vurderes som mindre sandsynligt, at der kan forekomme en påvirkning af dræningsforholdene, da gravning vil være relativt terrænnær i store dele af området pga. beskeden klægtykkelse, og da drænfunktionen desuden forventes at kunne bestå via eventuelle gravesøer. Vandføringen i drængrøfterne kan med mindre sandsynlighed blive påvirket i de perioder, hvor der eventuelt sker afledning af vand hertil i forbindelse med tørgravning. Pga. den relativt beskeden klægtykkelse forventes små vandmængder. Det vurderes som mindre sandsynligt, at vandløbskvaliteten kan blive påvirket af suspenderet stof og okker fra området, da dette kan reguleres via vilkår i relevante tilladelser.

Påvirkningen kan være lokal i forhold til dræn og suspenderet stof, men regional i forhold til okker og vandføring ved udledning af vand fra tørgravning. Intensiteten af påvirkningen forventes at være lav i forhold til både dræn, vandføring samt vandkvalitet. Påvirkningen vurderes at være langvarig i forhold til dræn, da råstofgravningen forventes at forløbe henover flere år. Påvirkningen i forhold til vandføringen og vandkvalitet vurderes at være mellemlang, da bortledning af vand kan være nødvendigt i op til flere måneder.

Konsekvensen for påvirkningen af overfladevand vurderes samlet at være begrænset, da påvirkningen på vandkvalitet forventes reguleret ved udledning, samt ændring i vandføring forventes at være indenfor vandløbs kapacitet.

Figur 6-18. Okkerpotentielle lavbundsområder³⁷ og beskyttede vandløb samt alle vandløb og søer.

³⁷ <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>

6.4.3 Jordforurening

Der er ingen V1- eller V2-kortlagte grunde indenfor selve delområderne, men der er et V1-kortlagt område ca. 20 m vest for det sydligste delområde. Der er tale om matriklen 21g Allerup By, Sneum, hvor der ifølge attesten, hentet fra regionens hjemmeside³⁸, i perioden 1958-1997 har været engroshandel med kemiske produkter i forbindelse med en maskinstation, som har været på grunden fra 1958-2007.

Et rørlagt beskyttet vandløb løber tæt forbi den V1-kortlagte grund og igennem det miljøvurderede delareal tæt på den V1-kortlagte grund. Det miljøvurderede areal ligger nedstrøms i forhold til den V1-kortlagte grund.

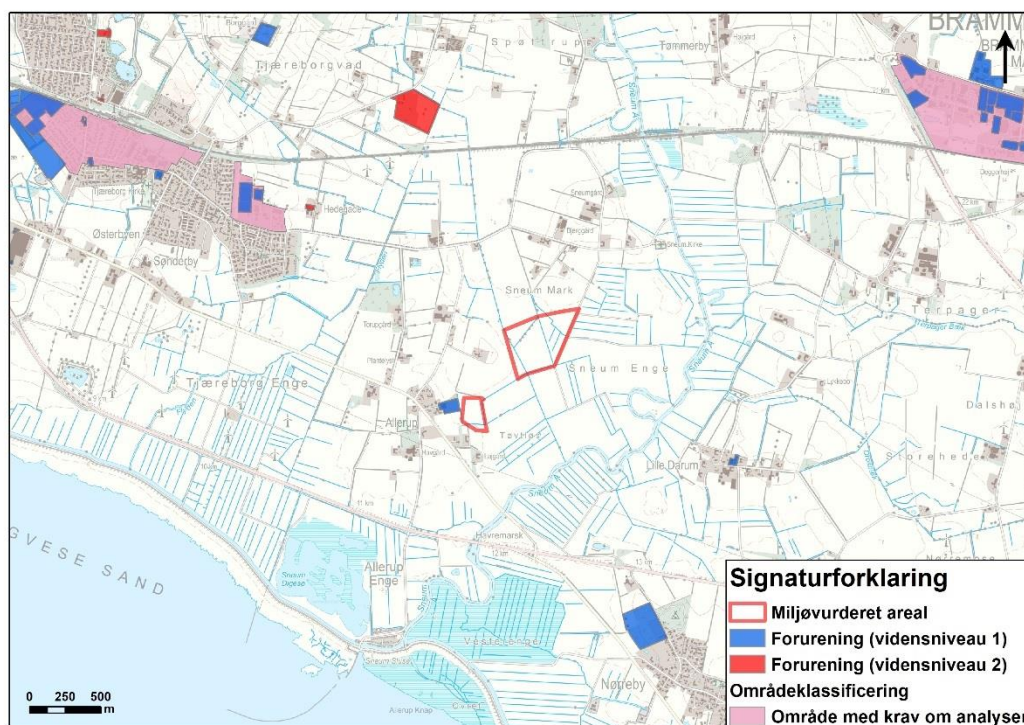
Den kortlagte grund er tidligere blevet undersøgt³⁹, og i den forbindelse blev der ikke fundet forurening af den type, der blev undersøgt for. Da grunden stadig er V1-kortlagt, kan det ikke udelukkes, at der er en forurening, og at denne eventuelt kan have spredt sig til det miljøvurderede areal. I forbindelse med en eventuel gravetilladelse kan det sikres, at en eventuel jordforurening håndteres efter gældende regler.

Hvis området udlægges til graveområde for klæg, og der i fremtiden ansøges om gravetilladelse, kan det vurderes, om klægen i området skal undersøges for forurening.

Det vurderes som muligt, at der kan være en forurening indenfor det miljøvurderede areal, da en spredning fra den mulige forurening fra nabogrunden ikke kan udelukkes. Hvis det viser sig, at der er en forurening indenfor det miljøvurderede areal, kan denne i forbindelse med gravning muligvis spredes til overfladevandet, og påvirkning kan således udvikle sig til at blive regional. Intensiteten er uvis, da typen af den eventuelle forurening ikke kendes. Varigheden kan være lang. Konsekvensen vurderes, i det tilfælde, at en forurening mobiliseres i forbindelse med gravning at kunne være væsentlig.

³⁸ <https://www.regionssyddanmark.dk/wm282374>

³⁹ Grontmij, 2012. Indledende forureningsundersøgelse – 561-32030: Tidligere maskinstation – Sønderbyvej 108, 6731 Tjæreborg

Figur 6-19. V1- og V2-kortlagte arealer samt områdeklassificerede områder.

6.4.4 Klimapåvirkning

I dette afsnit vurderes det om, der kan forekomme klimapåvirkninger ved frigivelse af drivhusgasser fra de aflejringer, der ligger under klægen, hvis den overliggende klæg fjernes i forbindelse med indvinding. I denne sammenhæng er det specielt organiske aflejringer som tørv og gytje, der er fokus på.

Afsnittet er indarbejdet i nærværende miljørapport på baggrund af et spørgsmål fra et digelag, om hvorvidt underliggende tørvaflejringer kan blive iltet og nedbrudt som følge af fjernelse af den overliggende klæg.

Jf. rapport fra Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)⁴⁰ er drivhusgasudledningen proportional med indholdet af organisk stof i den dræned zone i jorden. Ved dræning af jorde er drivhusgasudledningen størst fra organiske jorde med >12% organisk indhold og dernæst humusrige mineraljorde med 6-12 % organisk indhold. I dræned mineraljorde med <6% organisk indhold opstår der naturlig ligevægt i jordens indhold af organisk stof, hvorfor disse antages at have en drivhusgasudledning på 0 uanset vandstand. Drivhusgasserne udgøres af kuldioxid (CO₂), der frigives til atmosfæren og stammer fra nedbrydning (iltning) af jordens organiske stof. Derudover dannes der lattergas (N₂O), der også frigives ved iltning af jorden. Fra vådere jorde frigives metan (CH₄), når organisk stof nedbrydes under iltfattige forhold. Hvis den gennemsnitlige vandstand i et område hen over året er ca. 10-20 cm under terræn er der ingen netto nedbrydning eller evt. en opbygning af det organiske lag. Hvis grundvandet derimod er >75 cm under jordoverfladen vil der være en høj nedbrydning af organisk materiale. Ved dræning af organiske jorde vil den øgede udledning af CO₂ lagt overstige den mindskede udledning af CH₄. Dræning af organiske jorde har derfor et stort negativt klimaregnskab. Ud over drænforholdene af jorden har dyrkningsintensiteten af arealerne betydning for drivhusgasudledningen, således er CO₂-udledningen fra arealer i omdrift 50% højere end tilsvarende arealer med permanent græs.

⁴⁰ DCE Nationalt Center for Miljø og Energi, 2015, For bestemmelse af drivhusgasudledningen ved udtagning/ekstensivering af landbrugsjorde på kulstofrige lavbundsjorde.

I råstokortlægningen⁴¹ ved Sneum blev der udført to borer inden for det miljøvurderede areal. Under klægen blev der beskrevet et tynde lag organiske aflejringer af tørv/gytje – 0,1 meter til 0,2 meter tykt. Herunder er der beskrevet aflejringer af nedskyls-sand og flydejordspræget ler. I den ene boring var de organiske aflejringer vandmættede, mens de var drænede i den anden boring. Selve klægen vurderes at klassificeres som mineraljord med <6% organisk stof, hvilket også vurderes for sandaflejringerne. Eventuel frigivelse af drivhusgasser vil derfor stamme fra de organiske aflejringer af tørv og gytje, der klassificeres som organisk jord med >12% organisk stof.

Ved Sneum er der derfor en eksisterende frigivelse af drivhusgasser fra de dele af arealet, hvor dele tørv/gytje-laget er drænet.

Hvis drænforholdene i det miljøvurderede areal ændres efter klæggravningen, vil udledningen af drivhusgasser fra arealet også blive ændret. Hvis de nu vandmættede tørv- og gytjeaflejringer bliver drænet, vil arealet få en øget drivhusgasudledning. Omvendt vil drivhusgasudledningen for området blive formindsket, hvis de nu drænede tørv/gytjeaflejringer bliver vandmættet. Hvis området efterbehandles til naturområde med søer, vil der kunne opstå opbygning af organisk materiale i arealerne. En sådan effekt medregnes dog ikke ved bestemmelse af drivhusgasudledning fra lavbundsprojekter⁴⁰, da den ikke kan dokumenteres. Derfor vurderes det heller ikke med her.

Det vurderes, at det miljøvurderede areal efter indvinding af klæg med stor sandsynlighed vil være drænet til samme niveau som nu, eller at dræningen vil være mindsket, hvis området efterbehandles til natur. Dermed vurderes det arealet ikke har et negativt klimaregnskab som følge af planen.

6.4.5 Opsamling

Miljøemne	Sandsynlighed	Geografisk udbredelse	Intensitet	Varighed	Konsekvens
Overfladevand	Mindre sandsynligt	Regional	Lav	Lang	Begrænset
Jordforurening	Muligt	Regional	Høj	Lang	Væsentlig

6.4.6 Mulige afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for egentlige afværgetiltag, men der kan stilles vilkår om jernfjernelse fra oppumpet vand før udledning til recipient. Vilkår om jernfjernelse samt fjernelse af suspenderet stof inden udledning vil blive vurderet i forbindelse med ansøgning om gravetilladelse og udledningstilladelse. I gravetilladelsen kan der desuden stilles vilkår omkring angivelse af tilladte graveperioder/-forhold og organisering af gravearbejdet med henblik på minimering af risikoen for okkerudledning.

Det vurderes, i forbindelse med ansøgning om gravetilladelse, hvilke vilkår der bør stilles, for at sikre fortsat dræning gennem området ved aktivt gravearbejde. Fortsat afvanding igennem området efter endt indvinding kan sikres i en efterbehandlingsplan.

⁴¹ Region Syddanmark, Råstokortlægning, fase 2, Klæg nr. 2 - <https://www.regionsyddanmark.dk/wm513847>

7. OVERVÅGNING AF VÆSENTLIGE MILJØPÅVIRK- NINGER

Der vurderes ikke at være behov for overvågning ud over den, der vil ske som led i udarbejdelse af gravetilladelse og tilsyn med råstofgravningen.

8. KUMULATIVE EFFEKTER

Det miljøvurderede areal ligger i nærheden af en række aktive graveområder, råstofinteresseområder og afsluttede graveområder, hvor det nærmeste er et interesseområde for klæg, der ligger ca. en kilometer sydvest for arealet. Det nærmeste aktive graveområde ligger ca. tre kilometer nordvest for arealet, hvor der graves sand, grus og sten. Grundet afstanden vurderes det, at der ikke er væsentlige kumulative effekter mellem det miljøvurderede areal og øvrige interesseområder og graveområder.

I forbindelse med Råstofplan 2020 er der forslag til udlæg af tre råstofområder for klæg ca. 700 meter til 1,3 km fra det miljøvurderede areal. Grundet den nære placering kan der forventes kumulative effekter, hvad angår støj fra arbejdet og trafikken til og fra områderne. Der er sandsynlighed for, at trafikken fra tre af områderne vil anvende samme rute. Der vil derfor være en øget støjpåvirkning lokalt, hvis to eller flere områder udgraves samtidigt.

Grundet afstanden mellem områderne, vurderes der ikke at være visuel sammenhæng, da terrænændringer, beplantning og bebyggelse, kan skjule arbejdet. Udnyttelse af flere områder vil dog stadig påvirke landskabet ved i større grad at udviske områdets karakteristiske landskabselementer. Flere graveområder kan hermed sløre landskabets karakter og bevaringsværdier, hvilket er i strid med kommunale udpegninger inden for landskab og geologi.

I forbindelse med gravetilladelse kan der stilles vilkår i forhold til støj, sikkerhed m.m., som kan begrænse de kumulative effekter.

Der er ikke andre planer, projekter eller miljøforhold, der vurderes at kunne kumulere med de forhold, der vurderes i den nærværende miljørapport.

BILAG 1 AFGRÆNSNINGSRAPPORT

Miljøscreening

Forslag til Råstofplan 2020

Region Syddanmark

Muligt råstofgraveområde Sneum – Esbjerg Kommune

Udarbejdet juli 2019

RAMBOLL

1/23

Region Syddanmark

Udgiver Region Syddanmark
 Regional Udvikling, Miljø og Råstof-
 fer
 Damhaven 12, 7100 Vejle
 www.regionsyddanmark.dk

Juli 2019

Gennemført af: Rambøll

Indhold

1. Baggrund for miljøscreeningen.....	3
1.1 <i>Proces for udarbejdelse af Råstofplan 2020</i>	<i>3</i>
2. Miljøscreening.....	5
2.1 <i>Kumulative effekter</i>	<i>21</i>
2.2 <i>Sammenfatning</i>	<i>22</i>

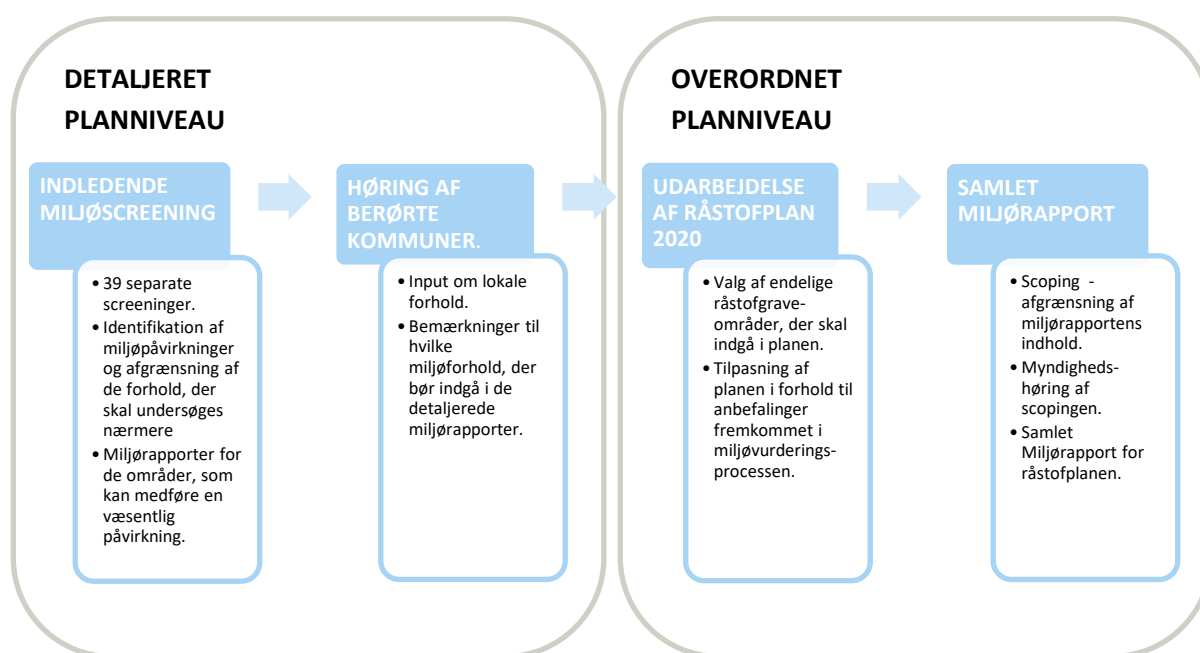
1. Baggrund for miljøscreeningen

1.1 Proces for udarbejdelse af Råstofplan 2020

Region Syddanmark har påbegyndt udarbejdelsen af forslag til Råstofplan 2020. Udarbejdelsen er startet med en indkaldelse af ideer og forslag i perioden 4. februar 2019 til 1. april 2019. På baggrund af de indkomne forslag og Region Syddanmarks egne forslag er der stillet forslag om i alt 39 nye råstofgraveområder.

Region Syddanmark skal i forbindelse med revisionen af råstofplanen vurdere råstofplanens indvirkning på miljøet. Dette sker i medfør af § 8 i lov om miljøvurdering af planer og programmer (jf. LBK nr. 1225 af 25. oktober 2018).

Miljøvurderingen foretages på to niveauer – et **detaljeret planniveau** (påvirkningen fra hvert råstofgraveområde) og et **overordnet planniveau** (Råstofplanens samlede betydning for miljøet, herunder overordnede miljømål og anden gældende planlægning), som illustreret nedenfor.

Figur 1 Illustration af proces for udarbejdelse af Råstofplan 2020.

1.1.1 Detaljeret planniveau

Indledende miljøscreening

Miljøscreeningen er del af den indledende proces, der er sat i gang i forbindelse med udarbejdelse af Råstofplan 2020. For at sikre, at der allerede på et tidligt stadie af planlægningen tages højde for de miljømæssige konsekvenser ved realisering af planen, gennemføres i alt 39 miljøscreeninger for hvert af de foreslåede råstofgraveområder.

Screeningerne har til formål at identificere potentielle miljøpåvirkninger ved udnyttelse af råstofressourcerne i det pågældende område. Med baggrund i screeningen besluttet det dels om råstofområdet skal indgå i den nye råstofplan, og dels hvilke miljøforhold der skal undersøges nærmere i den efterfølgende miljørapport.

Screeningen er gennemført for en række emner, der fremgår af miljøvurderingsloven, og for hvert emne er der foretaget en vurdering af sandsynligheden for, at planen medfører en miljøpåvirkning, og efterfølgende er der taget stilling til væsentligheden heraf.

Høring af berørte kommuner

Kommunerne høres i forbindelse med udarbejdelse af de indledende miljøscreeninger, med henblik på at indhente lokal viden om de områder, som ligger inden for kommunen. Derudover er det formålet at indhente bemærkninger til valg af miljøforhold, som skal behandles yderligere i de detaljerede miljørapporter.

Detaljerede miljørapporter

Der udarbejdes detaljerede miljørapporter for hvert af de råstofgraveområder, som i miljøscreeningerne er vurderet at kunne medføre væsentlige miljøpåvirkninger.

Hvis et råstofgraveområde er vurderet ikke at medføre væsentlige miljøpåvirkninger, vil området fortsat indgå i den samlede miljørapport, så det sikres, at eventuelle konflikter med overordnede planer samt kumulative effekter vurderes for alle områder omfattet af planen.

1.1.2 Overordnet planniveau – samlet miljøvurdering af Råstofplan 2020

Afgrænsning

Indledningsvis skal der udføres en afgrænsning af selve miljørapporten. Afgrænsningen fastlægger således hvad der skal undersøges i miljørapporten, og hvilket niveau det skal ske på. Der tages udgangspunkt i de udførte miljøscreeninger, og suppleres med en analyse af de overordnede planlægnings- og miljøforhold.

Høring af berørte myndigheder

Afgrænsningen sendes i høring hos berørte myndigheder gennem en generel henvendelse om

indholdet i miljøvurderingen af Råstofplan 2020. Høringssvarene opsamles i den samlede miljørapport, hvor der bl.a. redegøres for hvordan høringsfasen har haft indflydelse på afgrænsningen af miljørapporten.

Miljørapport

Den samlede miljørapport vil både omfatte vurderinger af miljøpåvirkninger på lokalt niveau for hvert råstofområde, som identificeret i de indledende miljøscreeninger, og vurderinger på det overordnede planlægningsmæssige niveau.

2. Miljøscreening

Nedenfor vurderes de potentielle miljøpåvirkninger ved råstofgraveområdet.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Befolkning og sundhed				
Støjpåvirkning		X		Indvinding af råstoffer vil overordnet set altid resultere i et forøget støjniveau i nærområdet. Indvinding, af- og pålæsning samt transport af råstoffer støjer. Det foreslåede graveområde er beliggende i det åbne land med lidt spredt bebyggelse syd, vest og nord herfor. Der er flere ejendomme meget tæt ved det sydligste delområde, samt imellem de to områder, som forventeligt vil opleve et øget støjniveau. Nærmeste bymæssige bebyggelse er Allerup og Lille Darum, der ligger hhv. ca. 0,2 og 1,2

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				km øst for det foreslåede graveområde. Med den fremherskende vindretning V-SV, vil støjen i hovedparten af året, blive båret i retning mod Lille Darum og Terpager, hhv. 1,2 km og 2,1 km mod sydøst og øst. Generne for Lille Darum og Terpager, med disse afstande, forventes at kunne blive af mindre grad, mens Allerup, trods vindretningen, støjmæssigt vil kunne blive påvirket i større grad under gravearbejdet, grundet den meget korte afstand. Støjbelastningen vil blive reguleret i råstoftilladelserne, som vil stille vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier bliver overholdt. Tilladelsen vil typisk stille krav til indretning og drift af grusgraven således, at eventuelle negative påvirkninger kan afværges (f.eks. med støjvolde). Påvirkningen vurderes derfor ikke at være væsentlig. Der er 11 boliger indenfor en afstand af 200 m. Der er 22 boliger indenfor en afstand af 500 m.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				Området ligger udenfor støjbela- stede arealer. Der er 500 m til det nærmeste støjbelastede areal (mod vest).
Sundhedstilstand		X	X	Planen vurderes ikke at påvirke menneskers sundhed, forudsat at de fastsatte krav i en endelig grave- tilladelse overholdes. Disse krav omfatter bl.a. vilkår, der regulerer forhold som grundvandsbeskyt- telse, driftstider, støj, skrænthæld- ninger og udkørselsforhold. Påvirkning af menneskers sundhed som følge af støj vurderes i miljø- rapporten.
Svage grupper	X			Det vurderes, at planen ikke vil på- virke svage grupper.
Friluftsliv / Rekreative interesser	X			Området anvendes primært til land- brugsmæssige formål. Der er ingen rekreative områder i nærheden.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning	X			

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Vindmølleområder ift. støjbelastning	X			Der er ingen vindmøller i eller i umiddelbar nærhed af graveområdet. Den nærmeste vindmølle findes 1,2 km mod vest.
Naturinteresser				
Nærliggende Natura 2000 områder		X		Det nærmeste Natura 2000 fuglebeskyttelsesområde, nr. 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb, grænser lige op til projektområdet.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				
Andre internationale beskyttelsesområder (Ramsar)		X		Ovenstående fuglebeskyttelsesområde er desuden et Ramsar-område.
HNV-værdi			X	Området har overordnet en lav naturværdi – mellem 0 og 3. Begrundelsen er bl.a. nærhed til småbiotop og nogle steder nærhed til beskyttet natur.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
§ 3 beskyttet natur		X		Begge projektområder gennemløbes af et beskyttet vandløb. Omkring 500 m øst for det nordlige projektområde ligger en sø og en fersk eng. 800 m nordvest for projektområderne ligger tre søer og en mose. 900 m nordøst for det nordlige projektområde ligger tre søer og en fersk eng.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Plante og dyreliv		X		<u>Bilag IV arter:</u> Odder er registreret, jf. Naturbasen¹, omkring 1,2 km syd for projektområdet. Søerne omkring projektområdet, nævnt under § 3 beskyttet natur, er potentielle levesteder for padder på bilag IV, bl.a. spidssnudet frø. <u>Fugle:</u> Jævnfør Naturbasen², er der registreret 49 fuglearter, på udpegningsgrundlaget, indenfor en radius af 2 km fra projektområdet. Der er ikke registreret nogle fugle inden for projektområdet. Alle fuglearterne er fredede, registrerede på bilag I, og 23 af dem optræder på Den Danske Rødliste³. Det kan ikke udelukkes, at en eller flere af arterne kan fouragere indenfor eller nær det foreslåede graveområde, omkring vandløbene ved projektområdet.

¹ E05/2015

² E05/2015

³ Den danske rødliste: <http://bios.au.dk/raadgivning/natur/redlistframe/>

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				Visse arter er følsomme over for forstyrrelser, og det bør sikres, at man ikke fjerner redetræer for f.eks. rovfugle, ugle, spætter mv. i ynglesæsonen.
Sjældne, udryddelses-truede el. fredede dyr, planter el. naturtyper		X		Udover hvad der er nævnt ovenfor, findes: <u>Habitatnaturtyper</u> Habitatnaturtypen Strandeng findes 1800 m syd for projektområdet. <u>Fredede arter:</u> Skrubtudse er fredet, og er registreret 1800 m syd for projektområdet. <u>Sjældne arter:</u> Sommerfuglen sørgekåbe er registreret 1000 m fra projektområdet, jf. Naturbasen, sammen med musehale og vade-salturt.
Økologiske forbindelser		X		Både det nordlige og sydlige projektområde overlapper med registrerede økologiske forbindelser.
Fredninger			X	Der er ingen fredede områder inden for projektområdet.
Fredskov	X			Der er ikke fredskov i nærhed af projektområdet.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Skovrejsning			X	Der er ikke skovrejsning inden for eller i nærheden af projektområdet.
Beskyttelseslinjer Eks. Skov-, Strandbeskyttelses-, Sø- eller Å-beskyttelseslinjer.	X			300 m sydøst for projektområdet findes en å-beskyttelseslinje.
Kystnærhedszonen		X		Projektområdet ligger inden for kystnærhedszonen.
Kulturhistorie og landskab				
Landskabelige værdier		X		Projektområdet er beliggende inden for et område med bevaringsværdige landskaber. Projektområdet er beliggende inden for et område klassificeret som "Større sammenhængende landskaber". Projektområdet ligger inden for et lavbundsareal.
Kulturmiljøer, bevaringsværdige bygninger og kirker		X		Projektområdet ligger inden for et område med kulturhistorisk bevaringsværdi og desuden i et område med værdifulde kulturmiljøer. Den nordlige del af det sydligste delområde gennemskæres af et kul-
		X		

14/23

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
		X		jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum..." Da området ligger inden for et kulturarvsareal, vurderes påvirkningen af eventuelle fortidsminder inden for området.
Jordbrug		X		Området anvendes primært til landbrugsmæssige formål. Delområderne grænser op til, og gennemskæres i mindre grad, af særligt værdifulde landbrugsområder mod syd og nord.
Geologiske interesser			X	Projektområdet ligger udenfor værdifulde geologiske områder. Der er ingen geologiske bevaringsværdier i nærheden af delområderne.
Beskyttede sten- og jorddiger			X	Der findes ingen beskyttede sten- og jorddiger indenfor delområderne, men der findes to nord for det nordligste delområde (afstand

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				160-200 m) og 3 vest for det sydligste delområde (afstand ca. 200-400 m).
Trafik og transport				
Trafikafvikling/ -kapacitet		X		Adgang til områderne skal ske via grus/markveje. Ved det sydlige område er der adgang til Sønderbyvej, og ved det nordlige område er der adgang til Sneum Kirkevej.
Sikkerhed/tryghed		X		Oversigtsforhold ved adgangsvej.
Støj fra trafik		X	X	Råstofgravning medfører øget tung trafik, hvilket giver en øget støjbelastning. Der er ikke støj fra større veje i nærheden af området. Der er enkelte husstande langs adgangsvejene.
Risiko for ulykker			X	Der er ikke særskilt risiko for ulykker.
Ressourceanvendelse				
Arealforbrug			X	17,7 Ha.
Energiforbrug, anlæg, transport og drift.			X	Der er ikke særskilte udfordringer i forhold til energiforbrug.
Vandforbrug	X			Der forventes ingen udfordringer.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				Der forventes intet vandforbrug i forbindelse med gravning af klæg.
Produkter, materialer, råstoffer	X			Ingen.
Affald	X			
Forurening miljøfremmede stoffer mm.				
Luft/emissioner og lugt			X	Der er ikke emissions-/lugtføl-somme aktiviteter i nærområdet. Der forventes ingen støv i forbindelse med gravning af klæg.
Lys og refleksioner			X	Der forudsættes, at der ikke graves om natten, og dermed ikke er behov for belysning.
Jordforurening		X		Der er ingen V1- eller V2-kortlagte grunde indenfor selve delområderne, men der er et V1-kortlagt område lige umiddelbart vest for det sydligste delområde, som grænser op til delområdet. Hvis der graves under grundvandsspejlet, kan det betyde at en evt. forurening påvirkes.
Grundvand og vandforsyning			X	Delområderne ligger udenfor områder med drikkevandsinteresse.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				Der er hverken vandforsyningsanlæg eller vandboringer indenfor delområderne. Der er vandforsyningsboringer nord og vest for delområderne (afstand min. 370 m), samt nogle mindre anlæg, som anvendes til havevanding. Da klægindvindingen foregår terrænnært, vil gravningen ikke påvirke indvindingsboringer eller grundvand generelt.
Overfladevand		X		Der er vandløb i projektområderne i form af kunstige drængrøfter. Der er flest i det nordligste delområde. Der er et beskyttet vandløb i begge delområder. Sneum Å løber sydøst for området, og er forbundet med de dræningsvandløb, som løber igennem delområderne. Der er ingen søer i området.
Udledning af spildevand			X	Området ligger ikke indenfor kloakopland. Nærliggende ejendomme må antages at have nedsivningsanlæg.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Støj og vibrationer			X	Der er ikke kendskab til andre støjende virksomheder i nærheden af delområderne.
Ledningsoplysninger				
POL ledninger	X			
Naturgasledninger	X			
El-ledninger	X			
Kloakledninger	X			
Telefon- og datakabler		X		TDC har en ledning i den nordlige del af det nordlige område samt en ledning i den østlige del af det sydlige område.
Vandforsyningsledninger	X			
Andre planer og relevante påvirkninger				
Kommuneplan		X		Projektområdet ligger indenfor rammeplan 12-030-110 og 12-030-091. Projektområdet ligger indenfor Kommuneplansområderne Grønt danmarkskort og jordbrugsområder. I området er arealer defineret med følgende relevante bindinger; Beskyttet natur §3, Kirkeomgivelse,

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
				Kulturmiljø, Kystnærhedszonen, Landskabskarakterområde, Lavbundsareal, Naturgasledning, Offentlige vandløb, Potentiel natur, Potentiel økologisk forbindelse, Særligt værdifuld natur, Særligt værdifuldt landbrugsområde, Skovrejsning uønsket, Større sammenhængende landskab, Værdifuldt landskab. Projektområdet grænser op til arealer med følgende bindinger; Nationalpark Vadehavet, Natura 2000. Der er planlagt en naturgasledning i den sydlige del af det sydlige område.
Natur og vandplan			X	Anvendelsen strider ikke mod Vandplan Hovedvandopland 1.10 Vadehavet.
Affaldsplan	X			
Trafikplan	X			
Regional udviklingsplan			X	Der er ikke modstridende interesser i Den Regionale Udviklingsplan.
Agenda 21			X	Anvendelsen strider ikke mod Agenda 21 strategien.

Miljøemne	Ikke relevant	Forhold, der bør vurderes	Forhold der ikke vurderes yderligere	Begrundelser/Bemærkninger
Spildevandsplan			X	Der er ikke modstridende interesser i spildevandsplanen.
Vandforsyningsplan		X		Området ligger indenfor forsyningsområdet til DIN Forsyning. Der registreret boringer til havevanding, markvanding og drikkevand i nærområdet.
Landsplandirektiv			X	Der er ingen udpegninger ifølge landsplansdirektiver.
Afstand til Billund Lufthavn			X	46 km.
Afstand til Esbjerg Lufthavn		X		9 km Bestemmelser om forholdsregler til nedsættelse af kollisionsrisikoen mellem luftfartøjer og fugle/pattedyr på flyvepladser. BL 3-16, 4. udgave. Bek. Nr. 9103 af 31/01/2005 fastsætter, at anlæg, der tiltrækker fugle, ikke placeres/er beliggende nærmere flyvepladsen end 13 km.

2.1 Kumulative effekter

Cirka 3,7 og 3,1 km vest og nordnordvest for det foreslåede graveområde, som her er screenet, ligger to aktive graveområder for sand, grus og sten, og ca. 1 km mod syd ligger et interesseområde for klæg. Ca. 6,6 km mod nordnordvest findes flere interesseområder samt graveområder for sand, grus og sten, hvoraf de fleste er aktive. Der findes desuden interesseområder, og to

graveområder (et aktivt for ler), for ler, sand, grus og sten ca. 8,7-10 km mod østnordøst. Disse områder er alle udlagt som graveområder i Region Syddanmarks Råstofplan 2016. Endvidere er der indkommet flere forslag til graveområder mod vest, nordøst, sydøst og syd (afstande ca. 0,9-1,4 km), som screenes sideløbende. Hvis disse medtages i Råstofplan 2020, og der indvindes i flere områder samtidig, vil der være kumulative effekter.

Der kan forekomme kumulative effekter på grundvandsstanden, hvis der både i det foreslåede graveområde, andre nærliggende foreslåede graveområder og eksisterende grave foregår samtidig indvinding under grundvandsspejlet. Denne kumulative effekt vil kunne påvirke de omkringliggende våde naturtyper. Der kan forekomme kumulative effekter i fht. støj og trafik fra råstofgravning, ved samtidig indvinding fra flere nærliggende graveområder.

Der er ikke kendskab til andre virksomheder eller aktiviteter, som vil kunne bidrage til kumulative effekter.

De arbejdspladser, som vil forblive eller opstå i området i forbindelse med råstofindvindingen, vil bidrage positivt til lokalsamfundet, sammen med eksisterende og kommende virksomheder.

2.2 Sammenfatning

I den indledende miljøscreening er der identificeret en række miljøforhold, som kan blive påvirkede ved realisering af råstofplanen inden for dette specifikke råstofgraveområde. Disse miljøforhold skal derfor indgå i miljørapporten, hvor der ses nærmere på bl.a. planens retningslinjer og tilretninger heraf, påvirkningsgrad, afværgeforanstaltninger og eventuelle ændringer i områdets afgrænsning.

Følgende emner vil indgå i miljørapporten:

- **Befolkning og sundhed**
 - Støjpåvirkning,
 - Sundhedstilstand
- **Naturinteresser** (Nærhed til Natura 2000-område, Ramsarområde, §3 beskyttet natur, plante og dyreliv, sjældne, udryddelsestruede el. fredede dyr, planter el. naturtyper, økologiske forbindelser)
 - Kystnærhedszonen
- **Kulturhistorie og landskab**
 - Landskabelige værdier,
 - Kulturmiljøer, bevaringsværdige bygninger og kirker,
 - Arkæologiske forhold og fortidsminder,

- Jordbrug
- **Trafik og transport**
 - Trafikafvikling/-kapacitet,
 - Sikkerhed/tryghed,
 - Støj fra trafik
- **Ressourceanvendelse** (Vandforbrug)
- **Forurening miljøfremmede stoffer mm.** (Jordforurening, Overfladevand)
- **Ledningsoplysninger**
 - Telefon- og datakabler
- **Andre planer**
 - Kommuneplan,
 - Vandforsyningsplan,
 - Afstand til Esbjerg Lufthavn

BILAG 2

HØRING AF MYNDIGHEDER

Der er i perioden mellem den 12. juli 2019 til 16. august 2019 gennemført en høring af de berørte myndigheder i forhold til indholdet i miljøvurderingen for de konkrete graveområder. Høringen er gennemført i overensstemmelse med § 32, stk. 1 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM)⁴².

Der er foretaget en høring af Esbjerg Kommune, Sydvestjyske Museer som ansvarligt arkæologisk museum og Region Syddanmark, Klima og Ressourcer.

Esbjerg Kommune

Generelt

Planforhold mm.

Der er alle afgrænsninger angivet afstand til Billund Lufthavn. Esbjerg Kommune gør opmærksom på at planerne bør miljøvurderes i forhold til Esbjerg Lufthavn og dennes højdegrænseplan samt øvrige beflyvningsforhold.

Svar: Afstande til øvrige lufthavne indarbejdes i screeningerne.

Idet der graves på de inderste marskjorder, graves der tæt på Geestranden. Der bør, hvor gravningen er tættest på denne rand, redegøres for de landskabelige konsekvenser af gravningen.

Svar: Der vil blive redegjort for de landskabelige konsekvenser af gravningen.

Naturforhold

Kumulative effekter af andre planer og projekter. Det vurderes, at andre graveområder, hvor der indvindes under grundvandsspejlet samtidigt, kan give anledning til kumulative effekter. Det samme vil gøre sig gældende for anden form for indvinding af grundvand. Derfor bør nærliggende indvinding af grundvand (til drikkevand, have- og mark vanding) give anledning til en nærmere undersøgelse af, om det kan give anledning til en kumulativ virkning på omgivelserne.

Grundvandsstanden, har stor betydning for de våde og fugtige beskyttede naturtyper og kan også have stor betydning ind i N2000-områderne, hvor mange arter på udpegningsgrundlaget er afhængige af høj grundvandsstand i deres fødesøgningsområder, og derved om der kan være/skabes gunstig bevaringsstatus.

⁴² Miljø- og Fødevareministeriet, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr. 1225 af 25/10/2018, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=203447>

Grundvand og vandforsyning bør derfor behandles i miljørapporten, om ikke i forbindelse med forurening med miljøfremmede stoffer mm. men i forhold til den påvirkning indvinding af grundvandet har på naturområderne, så den kumulative effekt kan vurderes. Det gælder for alle delområder.

Svar: Grundvandsstanden og dermed tilgrænsende naturområder påvirkes kun, hvis der er behov for tørlægning under indvindingen. Dette vurderes i miljørapporten.

I forbindelse med råstofindvinding i nærheden af vandløbene, skal det sikres, at råstofindvindingen kan foregå på en sådan måde, at der ikke risikerer at blive udledt finpartikulært suspenderet materiale, fra graveområdet til vandløbene, i forbindelse med ekstraordinære regnvejrshændelser eller i forbindelse med opstuvning af vand.

Svar: Der vurderes i miljørapporten om der er risiko for udledning af suspenderet materiale til vandløbene. Konkrete tiltag for at hindre det vil blive vurderet i forbindelse med konkrete gravetilladelser.

Planforhold mm.

Støj

Forholdet er i bemærkningerne en standardformulering for grusgrave og er ikke tilpasset de forhold der måtte være ved klæggravning.

Svar: Vurderingen af støj vil blive tilpasset de forhold, der måtte være ved klæggravning.

Naturforhold

På begge sider af Sneum-Allerup Skelgrøft og på begge sider af Tøftløggrøften, er der et 8 meter bredt arbejdsbælte hvori råstofindvinding ikke kan finde sted

Svar: Udlægning af arbejdsbælter omkring vandløb vil blive håndteret i forbindelse med konkrete gravetilladelser.

SYDVESTJYSKE MUSEER

Sydvestjyske Museer gør opmærksom på, at det sydlige lille stykke ved Allerup er der grundet nærhed til den gamle Allerup landsby mulighed for fortidsminder. Stykket ligger desuden inden for et udpeget kulturarvsareal.

Museet vurderer, at der er høj risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejdet inden for det miljøvurderede areal. Derfor anbefaler museet, at der foretages en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejdet inden for området. En forundersøgelse vil afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved råstofgravning. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Hvis der ved anlægsarbejdet stødes på et fortidsminde, skal arbejdet straks indstilles i det omfang, som berører fortidsmindet og Sydvestjyske Museer tilkaldes, jf. museumslovens §27.

Svar: Miljørapporten beskriver og vurderer på museets opmærksomhedspunkter. Vedr. frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejdet er det først relevant i forbindelse med ansøgning om gravetilladelse.

REGION SYDDANMARK, KLIMA OG RESSOURCER

Region Syddanmark, Klima og Ressourcer bemærker således vedr.:

Graveområdernes afgrænsning er i flere tilfælde uhensigtsmæssige med organiske former hen over matrikler, især SD. Hvis grænserne ikke følger fx matrikelgrænser, læbælter, veje eller lignende naturlige grænser, (måske bare parallelt med eller lignende) er det svært at afsætte skel-pæle i marken og efterfølgende at føre tilsyn med gravetilladelserne?

Svar: Området er udlagt på baggrund af Region Syddanmarks kortlægning. Miljørapporten indledes med en beskrivelse af området samt de råstoffer, der graves efter.

Råstof type: Jeg savner at vide hvilket råstof, der ønskes gravet idet ler og klæg giver en anden miljøbelastning end sand, sten og grus. Det bør derfor fremgå tidligt, (på forsiden?) hvad graveområdet ønskes udlagt til. (og hvorfor det udlægges?) Jeg savner at kende størrelsen på de udlagte arealer fra start.

Svar: Miljørapporten indledes med en beskrivelse af det miljøvurderede areal i forhold til, hvilket råstof, der graves efter.

Vandforbrug i skemaet står, at der ikke forventes forbrug eller udfordringer, men krydset er sat i forhold der bør vurderes, er det korrekt?

Svar: Krydset bliver flyttet til "Forhold, der ikke vurderes yderligere, da der intet vandforbrug er i forbindelse med indvinding af klæg.

Der er ikke **overensstemmelse mellem de emner**, der er krydset af i skemaet som Forhold der bør vurderes og de overskrifter, der er listet til sidst under overskriften Følgende emner vil indgå i miljørapporten. (Måske skal der ikke være overensstemmelse?)

Svar: Listen er opdateret, så der er overensstemmelse mellem krydserne og opsamlingen.

Nogle steder mangler begrundelser i skemaet F.eks.: Hvorfor vurderes det ikke at påvirke svage grupper?

Svar: Der vurderes ikke på svage grupper (f.eks. handicappede) fordi det ikke vurderes at være relevant i forhold til miljøvurdering af en råstofplan.

Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen er blevet hørt i forbindelse med afgrænsningen miljørapporterne. Idet det forudsættes at de statslige interesser behandles i miljørapporterne, foretrækker Miljøstyrelsen at vente med kommenteringen til de konkrete vurderinger foreligger sammen med forslaget til råstofplan.